

*Załącznik do Uchwały Nr.....
Rady Gminy Męcinka
z dnia.....*

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Męcinka
na lata 2016 – 2020**

marzec 2016 rok

SPIS TREŚCI

Część A

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ 1. METODOLOGIA BADAŃ	5
1.1. CEL BADAŃ.....	6
ROZDZIAŁ 2. PODMIOTOWA I PRZEDMIOTOWA CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
2.1. CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAWCZEGO.....	6
2.2. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO DEMOGRAFICZNA BADANEJ ZBIOROWOŚCI.....	13
2.3. EKONOMICZNA KONDYCJA GMINY.....	18
2.4. OŚWIATA.....	20
2.5. ZJAWISKA I PROBLEMY DEZORGANIZACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE MĘCINKA.....	24
ROZDZIAŁ 3. SZCZEGÓŁOWY PRZEGLĄD PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	24
3.1. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	25
3.2. BEZROBOCIE.....	30
3.3. ALKOHOLIZM.....	33
3.4. UBÓSTWO.....	34
3.5. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH.....	36
3.6. KWESTIE PRZESTĘPCZOŚCI.....	37
3.7. STARZEJĄCE SIĘ SPOŁECZEŃSTWO.....	39
3.8. KWESTIE ZDROWIA.....	40
3.9. PRZEMOC W RODZINIE.....	42
3.10. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA PODSTAWIE ANKIETY.....	47
3.10.1. NACISK NA ELIMINACJE ZŁOŻONOŚCI KWESTII SPOŁECZNYCH.....	53
ROZDZIAŁ 4. ANALIZA STRATEGICZNA	53
4.1. MISJA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	53
4.2. CZYNNIKI SWOT.....	54
4.3. CELE I PRIORYTETY.....	56
4.4. KIERUNKI DZIAŁANIA.....	57
ROZDZIAŁ 5. ZEWNĘTRZNY KONTEKST STRATEGII	67
5.1. AKTY PRAWNE WPŁYWAJĄCE NA KONSTRUKCJĘ STRATEGII.....	68
5.2. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	69
ROZDZIAŁ 6. MONITORING I ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ	77
6.1. INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII I WSKAŹNIKI MONITORINGU.....	77
6.2. ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA.....	78

WSTĘP.

Pojęcie polityki społecznej powstało na przełomie XVIII i XIX wieku – było to celowe działanie państwa, związków zawodowych i innych organizacji, zmierzających do poprawy warunków bytu i pracy szerokich warstw ludności, usuwania nierówności społecznych oraz podnoszenia kultury życia. Do podstawowego katalogu aspiracji zaspokojonych potrzeb polityki społecznej można zaliczyć: pracę zgodną z kwalifikacjami, odpowiedni dochód z pracy, bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona zdrowia i pomoc w chorobie, odpowiednie warunki mieszkaniowe, możliwość wypoczynku i czynniki kulturowe związane ze spędzaniem wolnego czasu od pracy. Ponadto sfera zainteresowań polityki społecznej rozciąga się na sprawy kształcenia zawodowego i upowszechniania kultury oraz walki ze zjawiskami patologii społecznej.

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie „diagnozy mapy lokalnych kwestii społecznych” znajdujących się w sferze polityki społecznej, a wymagających interwencji, działań naprawczych ze strony aktywnej społeczności lokalnej i instytucji. Merytoryczne powody, które przemawiały za opracowaniem tego dokumentu to:

- diagnoza potrzeb społecznych,
- profesjonalizacja ukierunkowana na pomoc oraz koordynację działań na rzecz potrzebujących,
- opracowanie możliwości i sposobów realizacji w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- korelacja i sprzężenie grup społecznych, liderów lokalnych, instytucji, stowarzyszeń, których celem będzie organizacja polityki społecznej na poziomie gminy.

Kompleksowe zobrazowanie przedmiotu jako całego procesu w swej złożoności gdzie terenem badawczym jest gmina Męcinka, pozwoli na wyjaśnienie mechanizmów organizacyjnych i funkcjonalnych, ze wszystkimi elementami, podsystemami i zależnościami, które wchodzi w jej skład.

Dużym znaczeniem niniejszej strategii jest „pożądane zjawisko” pn – Integracja grup nieformalnych z sformalizowanymi jednostkami zmierzających w kierunku zbiorowej odpowiedzialności społeczeństwa obywatelskiego za rozwiązanie wielu kwestii społecznych, które stanowią elementy dezorganizacyjne.

Sprężenie tych sił ma tak duże znaczenie w całym procesie z uwagi na różne możliwości i narzędzia, którymi posługują, bądź mogą się posługiwać - usługi polityki społecznej mają nieco odmienny charakter aniżeli pomoc udzielana w obrębie nieformalnym (rodzina, przyjaciele, stowarzyszenia). Usługi i świadczenia w obrębie pomocy społecznej cechują się regularnością udzielania pomocy przez pełnoetatowych, wyspecjalizowanych w tym zakresie specjalistów w ramach instytucji pomocy społecznej. Natomiast pomoc w kooperacji grupami nieformalnymi daje zbiorową odpowiedzialność za rozwój i powrót do wartości związków między ludźmi i poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi społecznych.

Jednocześnie stanowi podstawę stabilizacji życiowej ludzi, współpracujących w osiąganiu celów, tolerancji różnic między ludźmi, rodzinami, grupami społecznymi. Wartość pokoju społecznego, rośnie więc bowiem wraz z osiąganiem dobrobytu i stabilizacji politycznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i nieformalnych grup rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb wybranych kategorii osób i rodzin.

ROZDZIAŁ 1. METODOLOGIA BADAŃ.

Do wyjaśnienia poszczególnych zagadnień poruszanych w tym opracowaniu wykorzystane zostały dokumenty zastane o charakterze analitycznym, diagnostycznym i strategicznym, jak również narzędzie badawcze - ankieta, która została opracowana z dwóch ważnych powodów 1) umożliwiła nam zebranie potrzebnych informacji 2) była najbardziej szczegółowym przełożeniem problematyki badawczej na język pytań i problemów jednostkowych. Reasumując ankieta była bardzo ważnym czynnikiem w opracowaniu tego dokumentu strategicznego z uwagi na czynny udział mieszkańców gminy w jej opracowywaniu.

- sprawozdania MPIPS – 03 i meldunki kwartalne ośrodka pomocy społecznej z lat 2013 -2015,
- sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji zadań zleconych administracji rządowej dotyczących świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej z lat 2013 – 2015,
- bazy danych programów: POMOST, TT POMOC, NEMEZIS z lat 2013-2015,
- strona internetowa Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej www.mps.gov.pl,
- strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl,
- strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze – <http://pup.jawor.sisco.info/>

- strona internetowa Centrum Badania Opinii Publicznej - www.cbos.pl.

Wykorzystane materiały wtórne poprzez analizę treści, opis i ocenę w części teoretycznej i w pozostałych rozdziałach są ściśle związane z podjętą próbą odpowiedzi na pytania: jakie w jakim rozmiarze na terenie gminy występują zjawiska dezorganizacji społecznej?; co jest ich przyczyną?; dlaczego jest potrzebna interwencja?; z jakimi problemami staramy się zderzyć i z jakim skutkiem?. Praca ta, poprzez wykorzystane jednostki wyjaśniające dokonuje, charakterystyki, oceny i przedstawia metody działania.

Celem nadrzędnym jaki przyświecał przy doborze materiałów wtórnych, było dotarcie do zagadnień, które szczegółowo wyjaśnią temat , rozpatrując zagadnienia, które

znajdują się w sferze dociekań i bezpośrednio odnoszą się do pytań szczegółowych, w zakresie:

- organizacji i struktury omawianej jednostki badawczej,
- sposobu realizacji wyznaczonych zadań,
- wnioskowania na temat celu „podejmowania rękawicy”, a efektywnego pomagania,
- charakterystyki osób korzystających z pomocy społecznej,
- ocena wykorzystania zasobów, które znajdują, bądź mogłyby znajdować się w dyspozycji.

1.1. CEL BADAŃ.

Celem niniejszej strategii jest kompleksowe zobrazowanie jako całego w swej złożoności, kwestii społecznych i systemu pomocowego gminy Męcinka oraz wyjaśnienie mechanizmów organizacyjnych i funkcjonalnych omawianych zagadnień, ze wszystkimi elementami, podsystemami i zależnościami, które wchodzi w jej skład. Przy jednoczesnym zbudowaniu wizji i planu naprawczego dotyczącego obszarów problemowych na terenie gminy.

Ramy odniesienia: „Wychowanie przyszłych generacji wymaga wsparcia rodzin nie tylko ubogich i nie tylko materialnego ze strony osób i instytucji, ponieważ profilaktyka jest tańsza od leczenia”

ROZDZIAŁ 2. PODMIOTOWA I PRZEDMIOTOWA CHARAKTERYSTYKA GMINY MĘCINKA.

2.1. CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAWCZEGO.

Administracyjnie gmina Męcinka położona jest w województwie dolnośląskim, powiecie jaworskim. Gmina jest przeciętną w swoim powiecie, zajmuje 20 % obszaru, zamieszkuje ją ponad 9 % mieszkańców powiatu. Gmina należy do typowych gmin wiejskich bez wyraźnie wykształconego ośrodka stołecznego. W jej skład wchodzi 14 sołectw i dwa przysiółki /Męcinka z przysiółkiem Bogaczów, Chroślice, Słup, Sichów, Sichówek, Stanisławów, Pomocne, Kondratów, Muchów, Myślinów, Chelmiec – z kolonią Jeżyków i Raczyce, Piotrowice, Małuszów, Przybyłowice/. Na obszarze gminy nie ma ośrodka miejskiego.

MAPA

Gmina zajmuje zachodnią i północną część powiatu jaworskiego leżącego w centralnej części Dolnego Śląska. Od wschodu graniczy z gminą miejską Jawor, od południowego wschodu z gminą Paszowice, od południa z gminą Bolków, na nieznacznym odcinku z gminą Mściwojów na wschodzie, a od zachodu z gminą Świerzawa oraz Krotoszyce i od północy z Legnickim Polem. Granice gminy są zachodnimi i północnymi granicami powiatu jaworskiego.

Centralna część Dolnego Śląska jest krainą historyczno etnograficzną w południowo zachodniej Polsce, obejmującą ziemie położone po obu stronach środkowej Odry, pomiędzy okolicami Brzegu Opolskiego a Nysą Łużycką. Dolny Śląsk wchodzi w obręb regionów fizyczno geograficznych: Sudetów, Niziny Śląskiej, Nizin Śląsko - Łużyckich, Wału Trzebnickiego, Obniżenia Milicko - Głogowskiego, Wzniesień Zielonogórskich. Na terenie gminy można wyróżnić dwie podstawowe jednostki morfologiczne odpowiadające jednostkom geologicznym: Równinę Jaworską i Pogórze Kaczawskie. Pod względem rzeźby terenu część północno wschodnia gminy, stanowiąca równinę Jaworską, to obszar płaski przecięty szeroką doliną Nysy Szalonej, wznoszący się mniej więcej do wysokości 240 m npm. Część gminy w

obręb Pogórza Kaczawskiego posiada urozmaicone formy ukształtowania terenu; szereg dawnych stożków wulkanicznych, poprzedzielanych głębokimi wąwozami, ponad które sterczą wierzchołki wzgórz bazaltowych (najwyższe wzgórza twardzielowe: Mszana - 475 m npm, Jastrzębna - 468 m npm, Czartowska Skała - 463 m npm). Gmina położona jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geologicznych: Sudetów i Bloku Przedsudeckiego. Wyraźną granicę między tymi jednostkami tworzy Sudecki Uskok Brzeżny, biegnący po linii Świebodzice-Chełmiec-Złotoryja. Uskok dzieli obszar gminy na dwie części; północno wschodnią, stanowiącą część Niziny Śląsko-Łużyckiej - Przedgórze Sudeckie i południowo - zachodnią - fragment Pogórza Kaczawskiego.

Otoczenie terytorialne Gminy istotnie wpływa na warunki jej funkcjonowania. Męcinka jest położona w centralnej części Województwa Dolnośląskiego, graniczy z gminą Złotoryja, Jawor i położoną ok. 10 km w kierunku północnym Legnicą, a także całym Legnicko - Głogowskim Okręgiem Miedziowym wywierającym znaczny wpływ na wiele czynników warunkujących oraz kształtujących rozwój gminy Męcinka. Gmina jest połączona dobrym układem komunikacyjnym (drogowym) z dużymi ośrodkami miejskimi przede wszystkim z Jaworem i Legnicą (10 km), Wrocławiem, (autostrada A4), Lubinem, Złotoryją czy Bolesławcem oraz sąsiednimi gminami, poprzez sieć dróg lokalnych, co stwarza możliwości codziennego przemieszczania się ludności np. do szkół lub zakładów pracy położonych w miejscowościach sąsiednich. Miejscowości, zwłaszcza w środkowej i północnej części gminy, znajdują się w zasięgu stosunkowo dogodnych połączeń komunikacji międzymiastowej oraz drogowych i częściowo kolejowych. Te ośrodki miejskie są stosunkowo łatwo osiągalne dobrą – jak na warunki polskie – siecią dróg krajowych, w tym niektóre z nich autostradą A-4. Transport kolejowy o charakterze raczej tranzytowym realizowany jest tylko na przebiegającej przez gminę linii kolejowej jednotorowej Legnica – Nysa - Kędzierzyn, przez co gmina posiada połączenia kolejowe ze wszystkimi liczącymi się ośrodkami miejskimi na południu kraju. Nieopodal północnych granic gminy, w rejonie miejscowości Nowa Wieś Legnicka, przebiega przebudowana autostrada A4 Olszyna – Korczowa będąca południową arterią kraju o kapitalnym znaczeniu międzynarodowym.

Gmina – należy do grupy gmin o charakterze typowo wiejskim, jest w tej kategorii jedną z mniejszych gmin województwa dolnośląskiego. Jej obszar wynosi 147.50 km² i jest zamieszkały przez 4 932 mieszkańców (stan na dzień 31 grudzień 2015 r.), co plasuje gminę na 34 w województwie dolnośląskim, spośród gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Tab. Nr 1. Liczba ludności zamieszkałej na terenie gminy Męcinka – stan na 31.12.2015 r. – zmienna miejscowości. *OPRACOWANIA WŁASNE - DANE POZYSKANE Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Chroślice	255 /K-122, M-133/
2.	Męcinka	835 /K- 425, M- 410/
3.	Sichów	342 /K-168, M- 174/
4.	Sichówek	75 /K-38, M-37/
5.	Słup	253 /K-127, M-126/
6.	Małuszów	367 /K-185, M-182/
7.	Przybyłowice	231 /K-118, M-113/
8.	Kondratów	286 /K-132, M-154/
9.	Pomocne	373 /K-187, M-186/
10.	Stanisławów	136 /K-68, M-68/
11.	Muchów	173 /K-86, M-87/
12.	Myślinów	193 /K-105, M-88/
13.	Chełmiec	384 /K-199, M-185/
14.	Piotrowice	1029 /K-508, M-521/
	Razem:	4932 /K-2486, M-2464/

Stolicą gminy jest wieś Męcinka, a zarazem siedzibą organów władzy samorządowej stopnia podstawowego, która plasuje się na drugim miejscu pod względem najliczniej zamieszkałą miejscowością .

Gmina posiada wybitnie rolniczy charakter:

Tab. Nr. 2. Dane statystyczne dotyczące powierzchni wg stanu na 2015 r.

X	Jednostka miary	2015 r.
Gospodarstwa rolne	Gosp. rolne	802 w 2002 r. - 964
Powierzchnia gruntów ogółem	areał	758 503
Użytki rolne	areał	626 755
Sady	areał	2 047
Łąki trwałe, pastwiska	areał	91 701
Lasy i grunty leśne	areał	14 798
Pozostałe grunty	areał	14 748

Tab. Nr 3. Ilość indywidualnych gospodarstw rolnych na terenie gminy Męcinka – stan 31.12.2015 r. – zmienna wielkość gospodarstwa.* OPRACOWANIA WŁASNE DANE POZYSKANE Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Lp.	Przedziały w ha	Ilość gospodarstw
1.	1 - 5	506
2.	pow. 5 – 10	138
3.	pow. 10 – 20	91
4.	pow. 20 – 50	45
5.	pow. 50 – 100	12
6.	pow. 100	10
	Razem:	802

Najbardziej widoczną zmianą, która pojawia się przy porównaniu lat 2002 i 2015 widać znaczne zmniejszenie się liczby gospodarstw indywidualnych o 162. Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy dzieli się na bardzo liczne /644/ gospodarstwa

małe, których prowadzenie łączone bywa z pracą poza rolnictwem, i największe, które są wyłącznym lub głównym źródłem utrzymania rodziny rolnika

Rolnictwo jest jednak dalej główną i podstawową formą aktywności gospodarczej mieszkańców gminy i arbitralną funkcją rozwojową gminy. Wybitnie sprzyjające rozwojowi rolnictwa na terenie gminy są gleby wysokich klas bonitacyjnych. W zależności od podłoża i położenia, na którym się ukształtowały, wyróżnia się gleby na równinach zastoiskowych (czarnoziemy), na równinach moreny dennej, na wzniesieniach kemów. Dwa pierwsze rodzaje to bardzo dobre kompleksy pszenne. W dolinach rzecznych występują mady ciężkie. W zasięgu Pogórza Kaczawskiego, dominują gliny stokowe wytworzone ze zwietrzelin utworów metamorficznych, których granicę wyznacza brzeżny uskoki sudecki. Mady rzeczne pokrywają obniżenia rzek Kaczawy i Nysy Szalonej i większych dopływów. Wzdłuż rzeki Nysa Szalona szeroki pas mad rzecznych sięga do Jeziora Słup. Całą przedsudecką część obszaru pokrywają gleby brunatne właściwe i płowe. W zasięgu Pogórza Kaczawskiego, przeważają gleby brunatne właściwe, zaliczane do gleb płowych. W tej części obszaru głównie pod lasami występują też gleby słabo wykształcone na zwietrzelinach kamienisto-szkieletowych skał metamorficznych. Pod względem rolniczej przydatności, przedsudecką część obszaru pokrywają kompleksy gleb pszennych bardzo dobrych i dobrych, miejscami występuje kompleks pszenno-wadliwy. W zasięgu Pogórza Kaczawskiego występuje kompleks zbożowy górski oraz owsiano - ziemniaczany i owsiano - pastewny. Intensywnej produkcji rolnej na tym obszarze sprzyjają dodatkowo korzystne (na przedgórzu) dla rolnictwa warunki klimatyczne, charakteryzujące się długim okresem wegetacyjnym, dużym nasłonecznieniem i wysokimi wartościami średnich temperatur. Sprzyjający klimat i dobre gleby umożliwiają uprawę pszenicy, buraków cukrowych, rzepaku, oraz warzyw /wczesnych ziemniaków, kapusty, ogórków, pomidorów gruntowych/, a także innych roślin uprawnych.

Urodzajne gleby areálu rolnego, stwarzają silną podstawę rozwoju rolnictwa, z ukierunkowaniem na warzywnictwo, sadownictwo, uprawy roślin zbożowych i przemysłowych itp. oraz hodowlę. Sąsiedztwo aglomeracji przemysłowych Legnicko Głogowskiego Okręgu Miedziowego otwiera duże możliwości zbytu produktów rolnych. Produkcja rolnicza na obszarze gminy winna być oparta na zasadach

rolnictwa ekologicznego. Hodowla nie odgrywa obecnie większej roli – znacząco zmalało pogłowie zwierząt. Najczęściej spotyka się gospodarstwa rolne posiadające po kilka sztuk zwierząt hodowlanych.

Tab. Nr 4. Podmioty gospodarcze na terenie gminy zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych. Stan na 2014 r. w oparciu o dane GUS.

X	Jednostka miary	2014 r.
podmioty gospodarki narodowej	jed. gosp.	346
Sektor publiczny	jed. gosp.	9
Sektor prywatny	jed. gosp.	337
Rolnictwo i leśnictwo	jed. gosp.	30
Przetwórstwo przemysłowe	jedn. gosp.	31
Wytwarzanie energii elektr., gazu, pary wodnej	jedn. gosp.	1
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami	jedn. gosp.	0
Budownictwo	jedn. gosp.	72
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	jedn. gosp.	87
Handel detaliczny z wyłączeniem h. Pojazdami	jedn. gosp.	53
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	jedn. gosp.	4
Informacja i komunikacja	jed. gosp.	1
Dział. finansowa i ubezpieczeniowa	jedn. gosp.	9
Dział. związana z obsługą rynku nieruchomości	jedn. gosp.	2
Dział. profesjonalna, naukowa i techniczna	jedn. gosp.	7
Dział. w zakresie usług administrowania i wspierająca	jedn. gosp.	8
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	jedn. gosp.	7

Gmina Męcinka jest gminą typowo rolniczą i na jej obszarze nie ma dużych zakładów przemysłowych, choć wielowiekowe tradycje ma tu górnictwo odkrywkowe.

Obecne są również zakłady usługowe i rzemieślnicze oraz niewielkie zakłady wytwórczo -przemysłowe. Ogółem zarejestrowanych w 2014 r. było 346 różnego rodzaju, najczęściej drobnych podmiotów gospodarczych. Są to zakłady usługowe z branży budowlanej, transportowej, ślusarskiej, mechaniki pojazdowej, handel, przetwórstwo itp. usługi drobne.

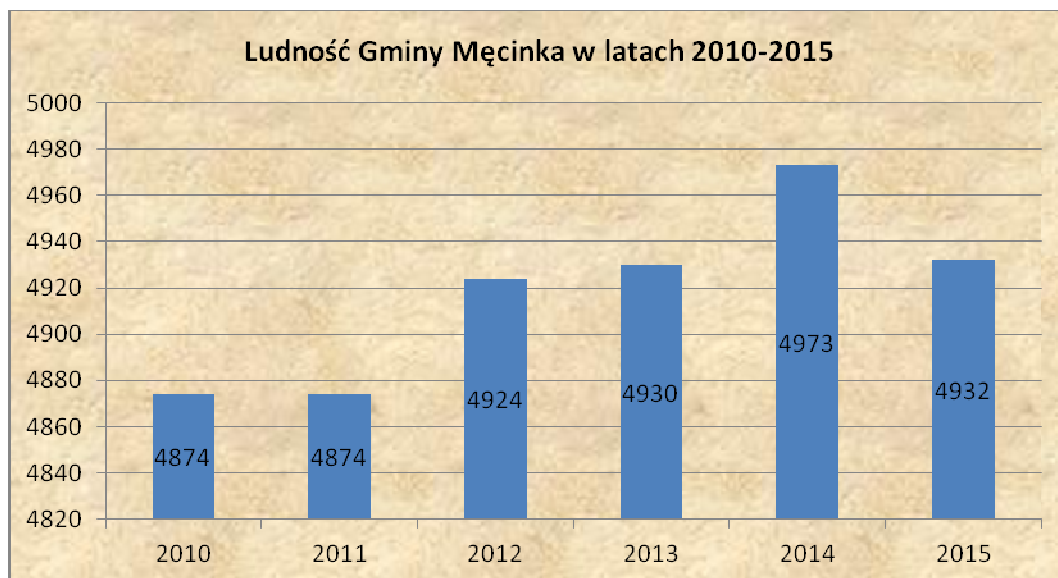
Układ kolejowy.

Przez gminę przebiega jeden z krajowych szlaków kolejowych – linia kolejowa II rzędu nr 137 relacji Legnica – Jaworzyna Śląska służąca krajowym przewozom o znaczeniu regionalnym. Linia ta dla samej gminy ma mniejsze znaczenie gdyż jest to linia tranzytowa przebiegająca północno - zachodnim skrajem terytorium gminy z przystankiem w miejscowości Przybyłowice, nie odgrywająca obecnie dużej roli w gospodarce gminy. Jest to jednak ważny szlak kolejowy powiązany z gminą poprzez stację w sąsiednim Starym Jaworze oraz Jaworze i ma kapitalne znaczenie dla prawidłowego skomunikowania gminy ze znaczącymi ośrodkami takimi jak Legnica, Wrocław, czy lokalnymi jak Strzegom, Świdnica. Z tą linią związane są bocznice kolejowe a zwłaszcza wymieniona stacja w Jaworze oddalona o 7 km od centrum gminy. W planach rozwojowych PKP linia ta ma być zmodernizowana i zwiększona ma być prędkość przewozowa. Linia może mieć ograniczone znaczenie gospodarcze gdyż plany PKP są niejednoznaczne.

2.2. CHARKTERYSTYKA SPOŁECZNO DEMOGRAFICZNA BADANEJ ZBIOROWOŚCI.

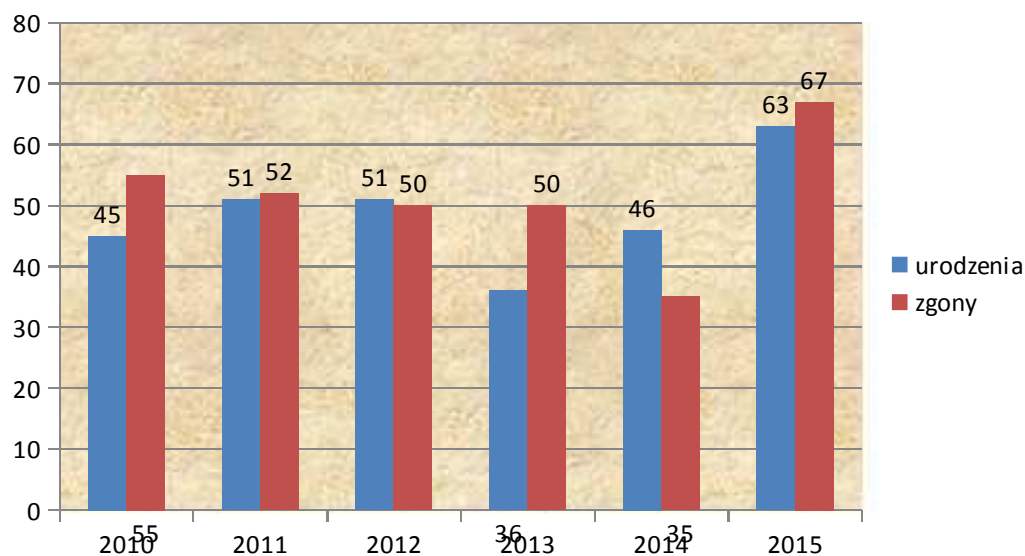
Rozwój demograficzny gminy Męcinka w 2015 roku /stan na 31.12.2015 r. – 4932 osób/ nie uległ istotnym zmianom w stosunku do 2010 roku.

Wykr. nr 1. Liczba mieszkańców gminy Męcinka w latach 2013 -2015. *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Bezpośrednią przyczyną zauważalnego spadku dotyczącego liczby ludności na przełomie lat 2010 -2015 jest zjawisko niezastępowalności pokoleń, a z kolei umieralność nie uległa istotnym zmianom. Rok 2010 i 2013 to okresy, w których odnotowano największe wartości ujemnego przyrostu naturalnego /odpowiednio -10 i -14/.

Wyk. Nr 2. Naturalny ruch ludności gminy Męcinka w latach 2010 -2015 . *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

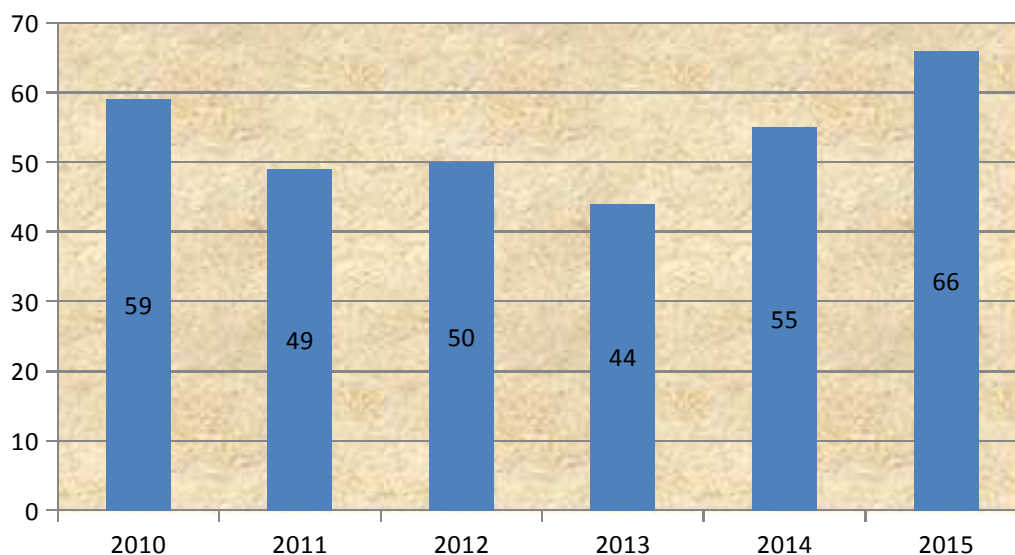

Istniejący na opisywanym terenie poziom reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Liczba urodzeń jak widać na powyższym wykresie w poszczególnych latach daje w większości przyrost ujemny . Według przewidywań

analityków zajmujących się kwestią statystyk demograficznych, w Polsce wystąpiła długookresowa tendencja spadkowa, przerwana niewielkim wzrostem, głównie w okresie 2005 – 2015. Będzie to efekt tzw. echa wyżu demograficznego z lat 80 XX w. Po roku 2015 liczba urodzeń będzie drastycznie maleć, natomiast liczba zgonów utrzyma się na wysokim poziomie. Dlatego w końcu analizowanego okresu należy oczekiwać zwiększenia tempa spadku liczby ludności.

Wydawałoby się, iż na dzietność kobiet największy wpływ ma liczba zawieranych związków małżeńskich.

Wyk. nr 3. Liczba zawieranych małżeństw w latach 2010 – 2015. *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Pomimo, iż obserwujemy tendencję wzrostową dotyczącą zawieranych formalnych związków małżeńskich i moglibyśmy w tym momencie wnioskować, iż dzietność na terenie gminy powinna również znacznie zwiększyć, tym bardziej, że w wieku rozrodczym znalazł się wyż demograficzny, to będzie to mylna hipoteza. A sytuacji odwrotnej jaka ma miejsce, należy upatrywać w zmianie modelu rodziny polskiej – głównie w miastach, ale i również na wsiach – geneza takiej konstrukcji - to upodabnianie się do wzorców zachodnioeuropejskich. Drugim czynnikiem, który moim zdaniem ma wpływ na niską liczbę urodzeń to przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20-24 lata do grupy 29-35 lat¹. Taki scenariusz jest w

¹ Dane GUS.

głównej mierze wynikiem wyboru, jakiego coraz częściej dokonują ludzie młodzi decydując się najpierw na osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej, a dopiero potem na założenie rodziny oraz jej powiększenie. Powodami posiłkującymi i potwierdzającymi powyższy stan rzeczy są: obawy kobiet przed utratą pracy, obawy przed obniżeniem materialnego poziomu życia oraz w aktywności zawodowej kobiet.

Spółeczeństwo gminy starzeje się, a głównym powodem jest jak już wyżej wspomniałam sukcesywnie zwyżkujący ujemny przyrost naturalny. Potwierdzeniem takiego stanu są dane zawarte w Tab. Nr 5 stosunek osób w wieku przedprodukcyjnym do osób wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Proces ten nie jest odmienny od sytuacji w skali całego kraju, a nic nie wskazuje, że sytuacja ta zmieni się i obierze azymut odwrotny. Polityka państwa przez lata zmian transformacyjnych zachodzących w strukturze społecznej i jej podsystemach, a właściwie obozy polityczne kształtujące kierunki polityki państwa nie zrobiły nic, aby tę sytuację zmienić. Podejmowane próby miały i mają charakter tymczasowości natomiast brakuje im ciągłości i stałych powiązań we wszystkich podsystemach odpowiedzialnych za omawiane kwestie rzeczywistości społecznej.

Tab. Nr 5. Ludność w Gminie Męcinka w oparciu o dane statystyczne GUS za 2015 rok.

STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY	JEDNOSTKA MIARY	2015 r.
<i>Ogółem</i>	osoba	4932
Mężczyźni	osoba	2464
Kobiety	osoba	2468
<u>Urodzenia</u>	osoba	63
Zgony	osoba	67
<u>Przyrost naturalny</u>	osoba	-4
<i>Ludność w wieku przedprodukcyjnym</i>	osoba	1028
Mężczyźni	osoba	539
Kobiety	osoba	489
<i>Ludność w wieku produkcyjnym</i>	osoba	3068
Mężczyźni	osoba	1667
Kobiety	osoba	1401

Ludność w wieku poprodukcyjnym	osoba	836
Mężczyźni	osoba	258
Kobiety	osoba	578

Powyższa tabela obrazuje nam korelację płci, pokazuje nam, iż wśród mieszkańców gminy nieznacznie przeważają - kobiety - 2468 - ogółu społeczeństwa, natomiast mężczyźni są w mniejszości – 2464 - ogółu analizowanej populacji, współczynnik ten jest zmienny w poszczególnych przedziałach wiekowych. Różnicę można zaobserwować w wieku poprodukcyjnym, gdzie przewaga kobiet nad mężczyznami jest dwukrotna.

Główny powód przewagi kobiet nad mężczyznami w przedziale wiekowym, o którym wyżej jest nierozzerwalnie związany z trwaniem życia mężczyzn i kobiet. W tym wypadku gmina również nie odbiega od obrazu w skali całościowej populacji obywateli Polski. Średnia długość życia mężczyzn jest znacznie krótsza od średniej życia kobiet. Jak postawy dotyczące diety zmierzają w kierunku modernizacji i modelu zachodniego, tak odnosząc się do kwestii podziału ról, tu preferencje nie dążą w praktyce do dużych zmian i model małżeństwa oraz rodziny ma nadal, jak sądzę w większości gospodarstw domowych charakter tradycyjny. Odpowiedzialny za taką sytuację według mojej oceny jest pośrednio, a może głównie patriarchyalny model rodziny, szczególnie rodziny wiejskiej. Skąd takie wnioskowanie? Postaram się wyjaśnić w dalszej retoryce pisanej. Głównym i najbardziej trwałym poglądem, który w dalszym ciągu jest silnie zakorzeniony w świadomości przeciętnego człowieka, pełnej różnych stereotypów i uprzedzeń jest sztywny, obowiązujący i obłożony sankcjami podział ról. Mężczyzna w tej maszynie tradycyjności ma przypisaną rolę, która w swojej strukturze łączy wyznaczone cele szczegółowe w cel główny – mężczyzna odpowiada głównie za byt materialny, a praca jest dla niego o wiele większą wartością – która manipuluje przy „superego”, niż dla kobiety. Reasumując, przekonaniem, które funkcjonuje do tej pory w naszym społeczeństwie to właśnie płęć męska odpowiada za powodzenie rodziny i jej bezpieczeństwo. Ten bagaż w dobie dzisiejszej pauperyzacji określonych grup społecznych, bezrobocia i sytuacji na rynku pracy powoduje często sytuacje silnego stresu, który jest bezpośrednią, bądź pośrednią i jedną z wielu, które przyczyniają się do dziesiątkowania oddziałów płci męskiej.

Tab. Nr 6. Liczba bezrobotnych z terenu gminy Męcinka w przedziałach wiekowych .*
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Wyszczególnienie	2013		2014		2015	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
18-24	72	39	48	28	48	28
25-34	106	66	92	60	74	50
35-44	89	41	70	36	80	44
45-54	68	20	53	14	48	15
55-59	29	9	29	9	24	8
60-64	12	-	9	-	14	1

Biorąc pod uwagę stan, gdzie liczba osób w wieku produkcyjnym /przyjmując początek wieku produkcyjnego -18 lat, a koniec kobiety 67 lat i mężczyźni 67 lat / wynosi 3068 osób ogółu mieszkańców gminy² - procent bezrobocia na terenie gminy wynosi 9,4% - mniejszy porównując globalną skalę bezrobocia odnoszącą się do całego kraju. Takiego wyniku bezrobocia można upatrywać w fakcie, iż gmina Męcinka jest typowo rolniczym obszarem. Znaczna większość populacji posiada gospodarstwa rolne, a członkowie rodzin wraz z właścicielami pracują na roli. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie gminy wynosi 6 755 ha, a ich łączna liczba opiewa na 802, a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 8,42 ha³.

2.3. EKONOMICZNA KONDYCJA GMINY.

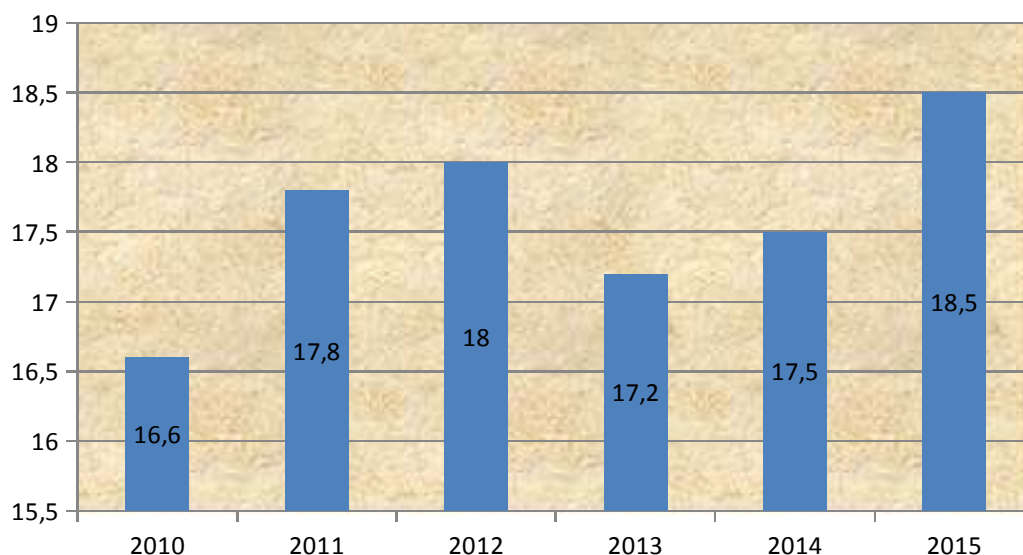
Finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej każdej gminy jest budżet będący podstawowym planem działalności na dany rok kalendarzowy. Budżet gminy należy traktować jako najważniejszy instrument zarządzania finansami gminy. Jego celem jest realizacja zadań publicznych i społecznych oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju, odpowiednie sporządzenie planów pozwala na spełnienie funkcji planowania, monitoringu oraz kontroli finansowej.

Dochody gminy Męcinka w latach 2010-2015 wzrosły z 16,6 mln złotych do 18,5 mln czyli o 12 % co przedstawia poniższy wykres:

Wyk. Nr 4. Dochody gminy Męcinka w latach 2010 – 2013. *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

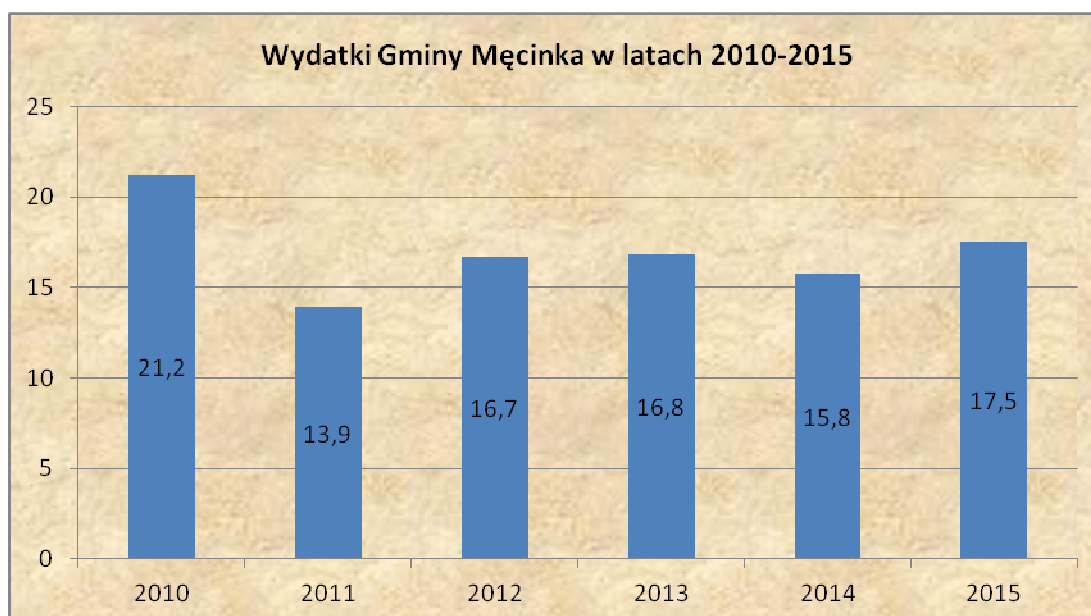
² Dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze.

³ Dane pozyskane z Urzędu Gminy Męcinka.

Największy udział w dochodach stanowią dochody własne tj. około 53 %, pozostałą część stanowią subwencje oraz dotacje. W dochodach własnych dominują wpływy z podatku od nieruchomości od osób prawnych natomiast najniższą z tytułu podatku leśnego od osób fizycznych. Wynika to z naturalnego usytuowania gminy, rozmiarów gospodarki rolnej, a także poziomu ulg, zwolnień lub obniżen w stosunku do ustawowych stawek jednostkowych.

Wyk. Nr 5. Wydatki gminy Męcinka w latach 2010 – 2015. *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Największy udział w poniesionych wydatkach stanowią wydatki w dziale oświata i wychowanie, które wynoszą ponad 5,1 mln. Koszty bieżące na oświatę z roku na rok

znacznie rosną. W wydatkach bieżących duże kwoty przeznacza się także na pomoc społeczną, ponad 2 mln złotych.

Porównując dochody z wydatkami oraz analizując gospodarkę kredytową jesteśmy w stanie wyciągnąć wnioski zmierzające do określenia stanu poziomu kondycji ekonomicznej omawianej jednostki terytorialnej. Jak wynika z ostatnich trzech lat w każdym roku budżetowym wydatki gminy Męcinka nie przewyższyły dochodów.

Jednym ze wskaźników obrazujących sytuację ekonomiczną gminy jest relacja dochodów do wydatków czyli niezależność finansowa. O kondycji ekonomicznej świadczy nie tylko wskaźnik niezależności finansowej, ale również wysokość wydatków inwestycyjnych. Nie wystarczy bowiem być bogatym, ważne jest czy pieniądze wydawane są na bieżące potrzeby i inwestycje. I tu kondycja ekonomiczna gminy wypada zdecydowanie korzystnie, gdyż budżet gminy sukcesywnie wzrasta, a wydatki inwestycyjne w ciągu ostatnich kilku lat wzrosły. W porównaniu z gminami wiejskimi Dolnego Śląska (79 gmin wiejskich), gmina Męcinka wypada bardzo korzystnie.

Jednocześnie kontrola audytu zewnętrznego jakim jest Regionalna Izba Obrachunkowa, która jest powołana między innymi do oceny i prognozy kolejnych budżetów przygotowywanych przez wójta, wydaje mu opinię wiarygodną i realną.

Ocena w/w instytucji dokonywana jest na dwóch płaszczyznach: ex post – obejmująca swoim zakresem ocenę dotychczasowego przebiegu realizacji zadań wynikających z „działu finansów” i ex ante – obejmująca ocenę projektu przyszłego działania związana ściśle z realnie ocenianymi prognozami, popartymi czystymi rachunkami ekonomicznymi.

Oceny wydawane kolejnym budżetom do tej pory obejmowały swoim zakresem desygnat pod nazwą „realne – do zrealizowania”.

2.4. OŚWIATA.

Na terenie gminy Męcinka zadania oświatowe realizują:

- I. Zespół Szkół w Męcince, w skład którego wchodzi:
 1. Szkoła Podstawowa w Męcince,
 2. Gimnazjum w Męcince,
 3. Przedszkole w Męcince.
- II. Zespół Szkolno - Przedszkolny w Piotrowicach, w skład którego wchodzi:

1. Szkoła Podstawowa w Piotrowicach,
2. Przedszkole w Piotrowicach.

Dane liczbowe o uczniach:

Gimnazjum w Męcince - do obwodu szkoły należą wszystkie dzieci z terenu gminy. W roku szkolnym 2014/2015 naukę realizowało ogółem 138 uczniów. Liczba oddziałów w szkole- 7.

Do szkoły uczęszczało w roku szkolnym 7 uczniów spoza obwodu. Natomiast poza obwodem realizowało obowiązek szkolny 46 uczniów, objętych kontrolą spełniania obowiązku szkolnego przez dyrektora szkoły.

Liczba godzin tygodniowo dla wszystkich oddziałów łącznie , wynikająca z programu nauczania – 276,5.

Zatrudnienie – nauczyciele- ogółem 14 w tym pedagog szkolny i bibliotekarz.

Szkoła Podstawowa w Męcince – do obwodu szkoły należą miejscowości : Męcinka, Chroślice, Słup, Sichów, Sichówek, Stanisławów, Kondratów, Pomocne, Muchów, Przybyłowice.

W roku szkolnym 2014/2015 w Szkole Podstawowej w Męcince realizowało naukę ogółem 200 uczniów.

Liczba oddziałów w szkole wraz z oddziałem przedszkolnym- 10.

Do szkoły uczęszczało 13 uczniów spoza obwodu. Natomiast poza obwodem realizowało obowiązek szkolny 57 uczniów, objętych kontrolą spełnienia obowiązku szkolnego przez dyrektora.

Liczba godzin tygodniowo dla wszystkich oddziałów łącznie , wynikająca z programu nauczania -370.

Zatrudnienie:

Szkoła Podstawowa w Męcince – nauczyciele-ogółem 15, w tym logopeda.

Dożywianie - na terenie Zespołu Szkół działa stołówka – z posiłków w roku szkolnym 2008/2009 korzystało średnio 85 uczniów , w tym 57 w ramach otrzymanej dotacji celowej od Wojewody Dolnośląskiego na realizację Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przekazywanej przez GOPS w Męcince.

Przedszkole w Męcince - w roku szkolnym 2015/2016 powstało pełnowymiarowe przedszkole przy Zespole Szkół w Męcince. Obecnie uczy się w nim 17 -3 latków, 15-4 latków i 25 – 5 latków. Łącznie 57 przedszkolaków. Zatrudnionych jest 4

nauczycieli w pełnym wymiarze godzin i 3 opiekunki, do dzieci do każdego oddziału. Ponadto dzieci mają zapewnione zajęcia z języka angielskiego, religii i zajęcia taneczne. Objęte są również dożywianiem; śniadania, obiady i podwieczorki.

Priorytetem działalności przedszkola jest wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci w zależności od ich indywidualnych potrzeb i możliwości, zmierzające do osiągnięcia stanu gotowości do podjęcia nauki w szkole podstawowej. Zapewnienie przedszkolakom wszechstronnego rozwoju, bezpieczeństwa, akceptacji i poszanowania ich praw. Doskonalenie jakości pracy przedszkola realizowane jest przy ścisłej współpracy z rodzicami, specjalistami, środowiskiem lokalnym, poprzez poszukiwanie nowatorskich metod pracy z dziećmi, rozwój zawodowy nauczycieli, wzbogacanie bazy oraz promowanie placówki.

W przedszkolu realizowany jest program profilaktyczny i wychowawczy.

Celem programu profilaktycznego jest kształtowanie nawyków prozdrowotnego stylu życia. Natomiast w ramach programu wychowawczego dzieci zapoznawane są z regułami funkcjonowania w grupie – z ukierunkowaniem na działania zmierzające wyuczenia samodzielności, umiejętności współżycia i współdziałania z innymi. Dzieci poznają prawa, obowiązki, świat wartości moralnych oraz konieczność ponoszenia konsekwencji swoich czynów. Kształtowana jest empatyczna postawa wychowanków wobec dzieci niepełnosprawnych.

Program dydaktyczny, który jest realizowany w przedszkolu to „Nasze przedszkole” wydawnictwa Mac –edukacja. Program jest skorelowany z programem wychowawczym i profilaktycznym oraz z innymi działaniami przedszkola. Dzieci biorą udział w imprezach i uroczystościach szkolnych (np.: pasowanie na przedszkolaka, mikołajki, bal karnawałowy, święta bożego narodzenia, święta wielkanocne. itp.).

Szkoła Podstawowa w Piotrowicach- do szkoły należą miejscowości: Chełmiec, Piotrowice, Myślinów.

W roku szkolnym 2014/2015 realizowało naukę ogółem 118 uczniów. Liczba oddziałów w szkole wraz z oddziałem przedszkolnym - 9.

Do szkoły uczęszczało w roku szkolnym 1 uczeń spoza obwodu. Natomiast poza obwodem realizowało obowiązek szkolny 56 uczniów, objętych kontrolą spełniania obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego i obowiązku szkolnego przez dyrektora szkoły.

Liczba godzin tygodniowo dla wszystkich oddziałów łącznie, wynikająca z programu nauczania-160.

Zatrudnienie- nauczyciele – ogółem 18 w tym pedagog szkolny, logopeda.

Dożywianie- na terenie Zespołu Szkolno - Przedszkolnego działa stołówka- z posiłków w roku szkolnym 2014/2015 skorzystało średnio 46 uczniów, w tym 24 uczniów w ramach otrzymanej dotacji celowej od Wojewody Dolnośląskiego na realizację programu finansowego w zakresie dożywiania przekazywanej przez GOPS w Męcince. Ponadto w szkole realizowany jest program dożywiania pod nazwą „Owoce i warzywa w szkole”, „Mleko w szkole”.

Przedszkole w Piotrowicach - w roku szkolnym 2015/2016 powstało pełnowymiarowe przedszkole przy Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Piotrowicach. Obecnie uczy się w nim łącznie 48 przedszkolaków. Zatrudnionych jest 3 nauczycieli w pełnym wymiarze godzin i 2 opiekunki, do dzieci do każdego oddziału. Ponadto dzieci mają zapewnione zajęcia z języka angielskiego, religii i zajęcia taneczne. Dzieci objęte są dożywianiem; śniadania, obiady i podwieczorki.

W ramach dofinansowania dowozu uczniów do szkół dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej terenu gminy podlegających obowiązkowi szkolnemu, realizując obowiązek prawa materialnego, w 2015 r. sfinansowano dowóz dla 6 uczniów.

Pomocą materialną w postaci stypendium i zasiłku szkolnego objęci są uczniowie z terenu gminy, uczęszczający do wszystkich typów szkół. Zadanie to rada gminy przekazała do realizacji kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Męcince. W roku szkolnym 2014/2015 ze stypendiów skorzystało 69 uczniów, w tym : 35 uczniów szkół podstawowych, 11 uczniowie gimnazjów, 28 uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Zasiłek szkolny przyznano 1 dziecku.

Od września 2009 w miejscowości Pomocne działa **Alternatywny Ośrodek Przedszkolny**. Został on utworzony w ramach projektu : „ Równe szanse – utworzenie sieci alternatywnych ośrodków przedszkolnych dla dzieci w wieku 3-5 lat na terenach wiejskich zagrożonych wykluczeniem społecznym”. Od 01 września 2015 r. Punkt Przedszkolny w Pomocnym prowadzony jest przez osobę fizyczną. Do Punktu uczęszcza średnio 16 dzieci w wieku 3- lat. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku 5 godzin dziennie /od 9:00 do 14:00. Punkt finansowany jest z dotacji budżetu gminy.

Cele i zadania ośrodka:

1. nadrzędnym celem ośrodka jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich,
2. ośrodek realizuje cele i zadania określone w podstawie programowej wychowania przedszkolnego określonego przez MEN,
3. w szczególności zadaniem ośrodka jest:
 - objęcie opieką dzieci od 3 do 5 lat i zapewnienie im bezpieczeństwa oraz odpowiednich warunków prawidłowego rozwoju,
 - stymulowanie wszechstronnego rozwoju dzieci,
 - kształtowanie i rozwijanie aktywności dzieci,
 - przygotowanie dzieci do podjęcia edukacji w klasie „0”, kształtowanie wśród dzieci postaw tolerancji odmienności kulturowych i narodowościowych oraz poszanowania ich godności światopoglądowej i wyznaniowej,
 - zapewnienie odpowiednich warunków bytowania, co jest między innymi związane z wyposażeniem ośrodka w sprzęt i pomoce dydaktyczne,
 - współdziałanie z rodzicami.

2.5. ZJAWISKA I PROBLEMY DEZORGANIZACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE MĘCINKA.

Czym jest dezorganizacja społeczna?

Po sformułowaniu pytania czym jest dezorganizacja społeczna, poniższy opis odpowiada - jest mierzalną jednostką w danej społeczności, „wyłapuje” i przedstawia wszystkie kwestie wchodzące w skład dezorganizacji społeczności gminy. Dużym ułatwieniem jest fakt, iż materiał statystyczny pochodzi z ośrodka pomocy społecznej, który stanowi komórkę w podsystemie polityki społecznej zajmującą się i mającą na co dzień do czynienia z problemami używając w tym momencie języka potocznego - „nieładu” społecznego. Przeciwwstawienie w tym momencie treści definicyjnej ładu społecznego pozwoli na dotarcie do sedna problemu oraz wyłuszczyć negatywnie definiowane zjawiska, które ukształtowały się i funkcjonują w dużym nasileniu naszej lokalnej społeczności.

Ładem społecznym został określony stan funkcjonowania i przebiegu zachowań jednostek zapowiadający istnienie, trwanie i rozwój zbiorowości jako całości. Opiera się na współpracy i konsensusie. Z ładem społecznym związane jest pojęcie równowagi społecznej. Taki stan niemalże nieosiągalny, choć pewnie stanowi punkt wyjścia i cel główny wielu aktorów zajmujących się kształtowaniem rzeczywistości

społecznej w jednostkach o nazwie ośrodki pomocy społecznej. Poglądem twórców teorii konfliktu, jest prawidło, iż ład społeczny jest pewnym nieosiągalnym ideałem. Zakładają oni, że wewnątrz społeczeństwa dominują przede wszystkim sprzeczności, ścieranie się interesów poszczególnych klas, warstw i grup społecznych. Ład społeczny jest jedynie chwiejną równowagą. Podjęta próba podpięcia zdania do wyżej definiowanej treści w dalszych rozważaniach rodzi sytuację, gdzie fakt istnienia dezorganizacji społecznej stanowi nierozłączne ogniwo każdej społeczności, a tym samym „niedoścignionego ładu społecznego”.

Jakie zjawiska na terenie gminy występują w tak dużym nasileniu, aby stanowiły źródło dezorganizacji, zamieszania, rozprzężenia i zamętu. Do wytypowania zjawisk mających przeogromny wpływ na lokalną dezorganizację społeczną posłużyły kwestionariusze wywiadu, obowiązujące w jednostkach pomocy społecznej i kluczowe pytanie w nim zawarte: przyczyny wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy, albo udzielenia pomocy z urzędu.

Tab. Nr 7. Powody przyznania pomocy klientom GOPS w Męcince w latach 2013 -2015. *
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03.

Lp.	Powody przyznania pomocy	2013		2014		2015	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	195	521	201	517	192	477
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	2	6
3.	Bezdomność	3	3	7	20	8	22
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa Wielodzietność	33	172	21	116	19	101
		30	162	21	116	18	100
5.	Bezrobocie	181	507	167	449	151	386
6.	Niepełnosprawność	52	131	41	92	53	108
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	72	163	48	116	55	122
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych -rodziny niepełne -rodziny wielodzietne	50	185	33	128	41	152
		36	103	22	74	30	89
		14	82	11	54	11	63
9.	Przemoc w rodzinie	0	0	1	6	2	6
10.	Alkoholizm	11	35	4	8	5	8
11.	Narkomania	0	0	0	0	1	2
12.	Zakład karny	5	12	4	8	4	4

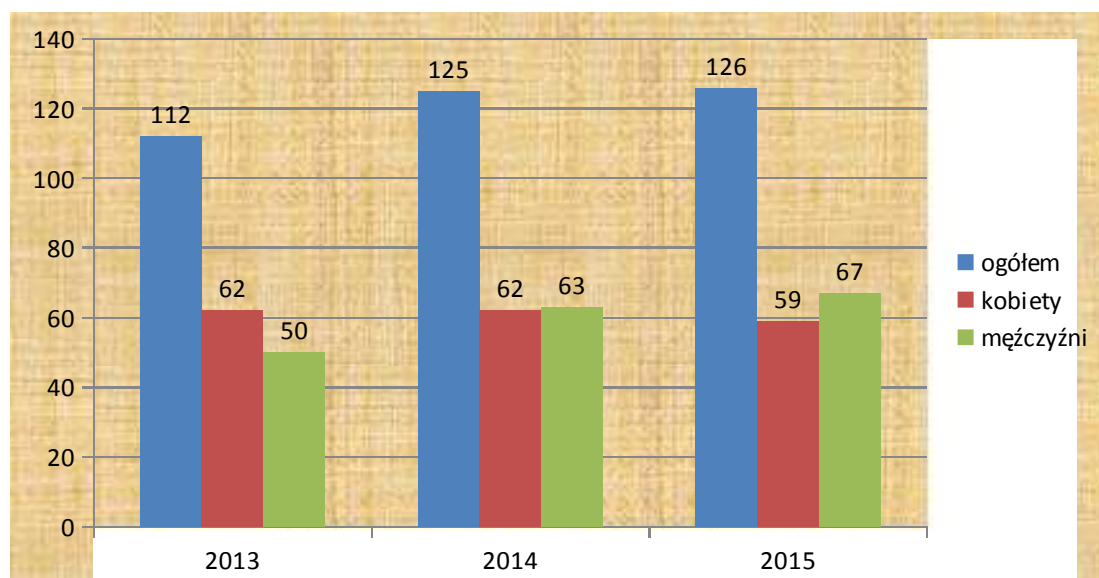
ROZDZIAŁ 3. SZCZEGÓŁOWY PRZEGLĄD PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3.1. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Tab. Nr 8. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS w Męcince w latach 2013 – 2015. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03.

Liczba osób niepełnosprawnych	2013	2014	2015
Ogółem	112	125	126
Kobiety	62	62	59
Mężczyźni	50	63	67

Wyk. Nr 6. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS w Męcince w latach 2013 – 2015. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

Jednym z czynników dezorganizacyjnych, jest kontekst w szerokim tego słowa znaczeniu, a który bezpośrednio dotyczy osób niepełnosprawnych. Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie tj. 2013-2015 ilość osób niepełnosprawnych wzrosła z 112 osób w 2013 roku do 126 w 2015 roku.

Tab. Nr 9. Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy GOPS w Męcince z podziałem na wiek. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

WIEK	2013	2015	2016
------	------	------	------

Przedprodukcyjny	Razem	13	25	26
	Kobiety	5	9	10
	Mężczyźni	8	16	16
Produkcyjny	Razem	69	71	69
	Kobiety	36	33	30
	Mężczyźni	33	38	39
Poprodukcyjny	Razem	30	29	31
	Kobiety	21	20	19
	Mężczyźni	9	9	12

Dla dalszych rozważań została dokonana analiza osób niepełnosprawnych z podziałem na wiek. I tak najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, gdzie praca zawodowa stanowi istotny element życia człowieka i w znacznym stopniu decyduje o jego jakości. Aktywność zawodowa stwarza szanse niezależności ekonomicznej, samodzielności, możliwość zaspakajania potrzeb, dając jednocześnie poczucie satysfakcji życiowej. Niepokojącym zaś zjawiskiem jest rosnąca liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Postawy społeczne wobec osób niepełnosprawnych zmieniały się na przestrzeni wieków wraz z rozwojem cywilizacji. W zależności od dominujących poglądów społecznych i filozoficznych wobec ludzi z niepełną sprawnością, stosowano dyskryminację, izolację lub segregację – stygmat. Obecnie zaś popularyzuje się zachowania zmierzające do integracji niepełnosprawnych z resztą społeczeństwa. Ponieważ o skuteczności działań integracyjnych w znacznym stopniu decydują postawy społeczeństwa. Ważnym czynnikiem jest więc bowiem podjęcie prób umiejętnego sterowania opinią publiczną, poprzez czynnik wspólnotowy, po akceptację.

Pomimo, iż obecna sytuacja osób niepełnosprawnych w Polsce wywołuje stałe i rosnące zainteresowanie zarówno ze strony władz na szczeblu rządowo – samorządowym, jak również ze strony organizacji pozarządowych to osoby niepełnosprawne i długotrwale chore, zamieszkałe na wsi w skali całego kraju mają dużo więcej buforów ograniczających ich normalne uczestniczenie w życiu społeczności lokalnej, niż osoby tożsame w miastach. Polskie prawo daje osobom niepełnosprawnym możliwość zatrudnienia na otwartym rynku pracy, na specjalnie dobranych i przystosowanych stanowiskach, lub na rynku pracy chronionej, tj. w

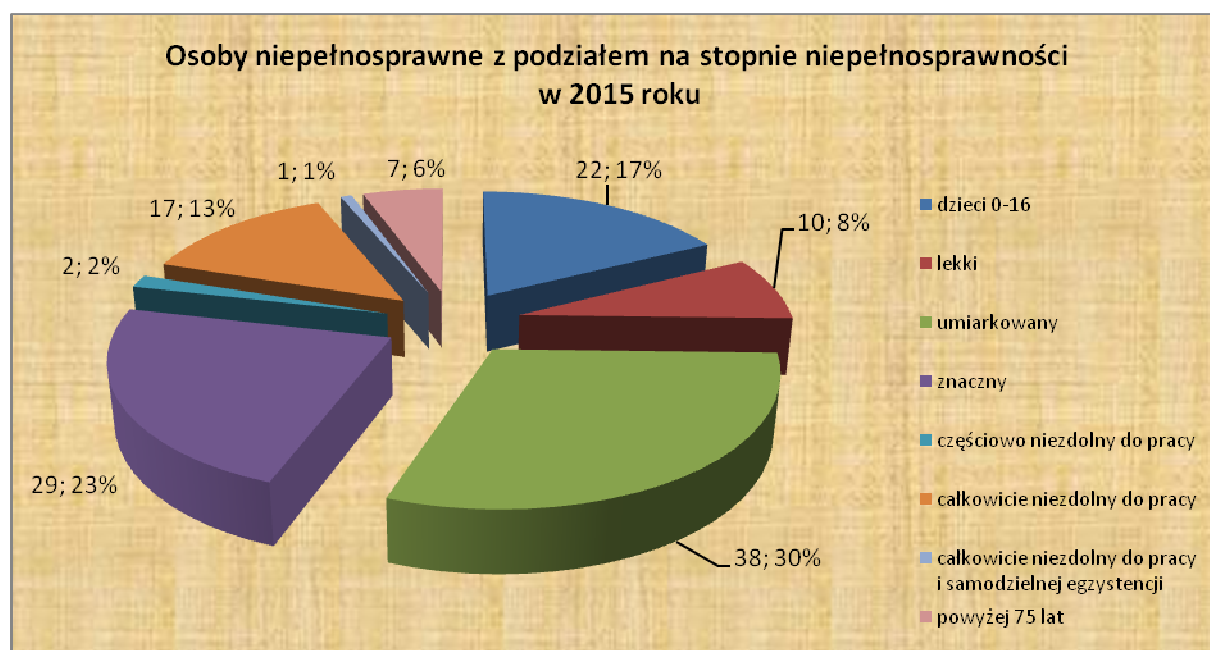
zakładach pracy chronionej, albo w zakładach aktywności zawodowej. Aktywizacja zawodowa tej grupy społecznej wydawałoby się jest jednym z ważniejszych celów polityki państwa, ale odnosząc się do tej grupy osób zamieszkałych na wsi, nie ma on większego zastosowania /brak odpowiedniej ilości miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, który stanowiłby narzędzie do osiągnięcia celu - pracy, udziału w aktywnym procesie rehabilitacji ruchowej, samodzielności w działaniu/.

Tab. Nr 10. Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy GOPS z podziałem na stopnie niepełnosprawności. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

Stopnie niepełnosprawności		2013	2014	2015
Dzieci 0-16	Razem	16	22	22
	Kobiety	6	8	8
	Mężczyźni	10	14	14
Lekki	Razem	7	8	10
	Kobiety	5	6	6
	Mężczyźni	2	2	4
Umiarkowany	Razem	42	44	38
	Kobiety	24	20	18
	Mężczyźni	18	24	20
Znaczny	Razem	20	25	29
	Kobiety	11	14	13
	Mężczyźni	9	11	16
Częściowo niezdolny do pracy	Razem	6	2	2
	Kobiety	4	1	1
	Mężczyźni	2	1	1
Całkowicie niezdolny do pracy	Razem	13	16	17
	Kobiety	8	9	9

	Mężczyźni	5	7	8
Całkowicie niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji	Razem	1	1	1
	Kobiety	-	-	-
	Mężczyźni	1	1	1
Osoby powyżej 75 lat	Razem	7	7	7
	Kobiety	4	4	4
	Mężczyźni	3	3	3

Wyk. Nr 7. Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy GOPS z podziałem na stopnie niepełnosprawności. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

Osoba niepełnosprawna jest to taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony /Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności – orzeka o stopniu niepełnosprawności, bądź niepełnosprawności, Zakład Ubezpieczeń Społecznych – orzeka o zdolności do

pracy, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – orzeka o niezdolności do pracy/ lub osoba, która takiego orzeczenie nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na dwie podstawowe grupy: osoby niepełnosprawne prawnie, czyli te, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony oraz osoby niepełnosprawne biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale odczuwają całkowicie ograniczenia w wykonywaniu czynności podstawowych.

Z danych, których jest w posiadaniu ośrodek pomocy społecznej /baza danych dotycząca osób, które zgłosiły się z wnioskiem do ops o udzielenie pomocy/ wynika, iż najliczniejszą grupą osób to te, które posiadają orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności – 38,30%, znaczny stopień niepełnosprawności – 29,23%.

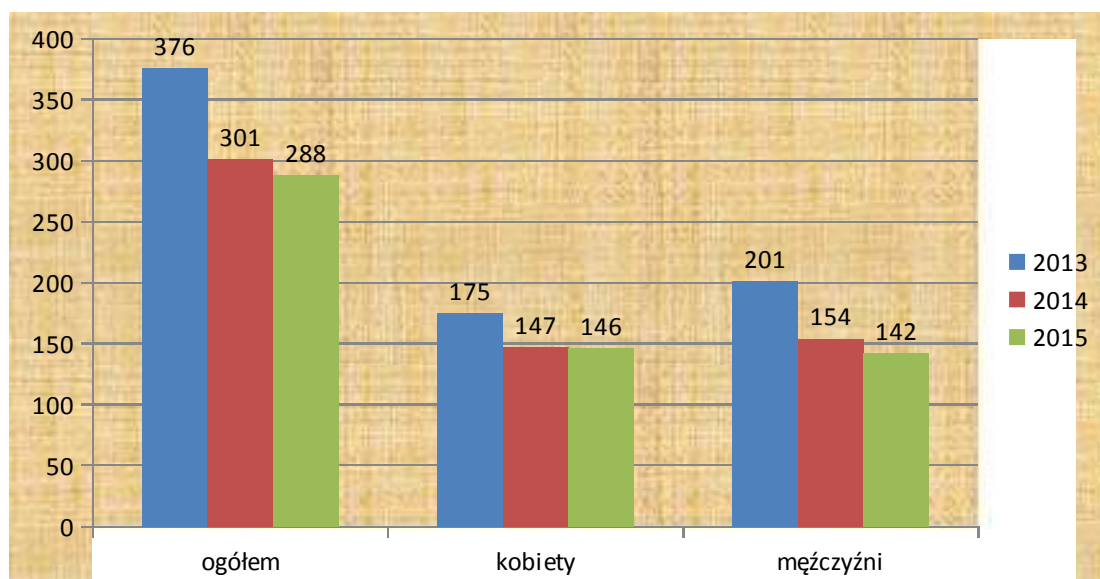
Niepokojącym zjawiskiem jest niepełnosprawność dzieci do 16 roku życia, bo stanowią trzecią grupę pod względem liczebności, zasilając szeregi osób niepełnosprawnych – to aż 22,17%.

Kto na co dzień powinien pomagać osobom niepełnosprawnym?

Z misji jaka wynika z ustawy o pomocy społecznej ten podział powinien kształtować się w następujący sposób: rodzina, środowisko lokalne, a na końcu dopiero instytucja – zasada subsydiarności. Taki układ wynika z wielowiekowych prawideł, że więzy małżeństwa, pokrewieństwa w sposób szczególny obligują członków rodziny do wzajemnej pomocy – plasując je na najwyższym podium. W rzeczywistości to wygląda inaczej. W znacznej większości przypadków pierwsze kroki kierowane są po pomoc do instytucji pomocy społecznej, służby zdrowia.

3.2. BEZROBOCIE

Wykr. Nr 8. Stan bezrobocia na terenie gminy Męcinka w latach 2013 - 2015. .* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Bezrobocie i tempo wzrostu osób bezrobotnych na terenie gminy Męcinka na przestrzeni trzech lat liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 1/4 w stosunku do roku 2015 . W podziale, gdzie zmienną jest płeć, mężczyźni przejęli dominującą rolę. W tym przypadku gmina nie odbiega od skali globalnego rynku pracy.

Analiza problemu, jego częstotliwości występowania oraz obserwacja wieloletniego przebiegu wykluczenia zawodowego u znacznej większości klientów ośrodka pomocy społecznej, pozwala wygenerować hierarchię problemów bezpośrednio wpływających na dezorganizację społeczną: brak pracy powoduje braki w finansach rodziny, brak środków finansowych rodzi problemy sfery socjalno-bytowej /w konsekwencji brak pieniędzy na zaspokojenie podstawowych potrzeb rodziny, takich jak: wyżywienie, odzież, opłaty związane z utrzymaniem mieszkania/. Utrata zatrudnienia lub długotrwałe bezrobocie jest doświadczeniem bardzo traumatycznym i ma poważne negatywne konsekwencje. Obserwacja uczestnicząca, komunikacja podczas wykonywania czynności służbowych wpłynęła na budowę konstrukcji przyczynowo skutkowej. Bezrobocie powoduje depryzację finansową co pociąga za sobą konieczność zwrócenia się z prośbą o pomoc do osób z poza kręgu rozpatrywanej komórki społecznej. Sytuacji tej towarzyszy oczywiście silne poczucie utraty szans rozwoju zawodowego, w konsekwencji niezależne wycofywanie się z rynku pracy oraz świadomość coraz mniejszych szans na zatrudnienie. Nadmiar tego dramatyzmu sytuacji pogłębia fakt, że bezrobotni przy nadmiarze wolnego czasu, czują się bezradni w momencie ubożenia swojej rodziny i narastania rodzinnych

konfliktów. Szybką odpowiedzią na taki stan rzeczy jest niejednokrotnie pogarszający się stan zdrowia, poczucie alienacji.

Tab. Nr 11. Liczba bezrobotnych według wykształcenia w latach 2013-2015 – zmienna płeć. .*
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Wyszczególnienie	2013		2014		2015	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Wyższe	29	23	29	22	25	20
Policealne i średnie zawodowe	66	36	47	29	44	28
Średnie ogólnokształcące	26	16	22	20	18	16
Zasadnicze zawodowe	136	58	108	44	106	44
Gimnazjalne, poniżej	119	42	95	32	96	38

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Jak obrazuje powyższa tabelka, najwyższe bezrobocie dotyka osób legitymujących się niskim poziomem wykształcenia – zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i podstawowym. Kolejną liczną grupą bezrobotnych były osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczył osób z wykształceniem Wyższym, z czego kobiety stanowiły większość oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, z czego także większością były kobiety.

Bezrobocie niezmiennie w największym stopniu dotyka rodziny ubogie, w których miesięczne dochody na osobę nie przekraczają minimum socjalnego, żyjące w złych warunkach materialnych. Trudna sytuacja ekonomiczna rodziny zwiększa prawdopodobieństwo bezrobocia jej członków, gdyż utrudnia zdobywanie i podwyższanie poziomu wykształcenia oraz kwalifikacji zawodowych, często także uniemożliwia aktywne poszukiwanie pracy.

Liczby wskazują, jak istotne jest kształcenie na wysokim poziomie dzieci i młodzieży oraz doksztalcenie dorosłych. Z danych wynika również, iż w profilu osoby bezrobotnej kobiety zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaworze w poszczególnych latach charakteryzował wyższy stopień wykształcenia niż mężczyźni.

Tab. Nr 12. Liczba osób bezrobotnych ze stażem pracy w rozbiciu na lata – w latach 2013-2015.
.* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
------------------	------	------	------

	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Do roku	67	38	56	33	51	27
1-5	103	57	86	52	84	51
5-10	55	32	43	23	46	23
10-20	60	22	43	13	43	19
20-30	29	1	22	3	23	3
30 lat i więcej	12	4	9	2	5	2
Bez stażu	50	29	42	23	36	21

Tab. Nr 13. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na wiek : przedprodukcyjny, produkcyjny, mobilny, nie mobilny, poprodukcyjny.* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Wyszczególnienie		2013		2014		2015	
		Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Produkcyjny w tym:		72	39	48	28	48	28
M.- 18-24	K- 18-24						
Mobilny w tym:		106	66	92	60	74	50
M. i K 25-34							
w tym:		89	41	70	36	80	44
M.- 35-44	K- 35-44						
M. K- 45 – 54		68	20	53	14	48	15
M. K- 55 – 59		29	9	29	9	24	8
M. K- 60 – 64		12	0	9	0	14	1

3.3. ALKOHOLIZM

W wielu rodzinach, których bazę danych posiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Męcince występuje problem alkoholizmu. Problem ten na tyle jest poważnym, gdyż zagraża społeczeństwu poprzez ujemny wpływ na zdolność jednostki do wykonywania ról społecznych, których wykonywanie jest niezbędne dla ciągłości społeczeństwa. Osoby spożywające alkohol w nadmiernych ilościach nie są zdolne do wykonywania w pełni zadowalający sposób ról zawodowych, rodzinnych i towarzyskich. Długotrwała interakcja między alkoholikiem, a osobami z jego otoczenia działa niszcząco na grupy społeczne, w których uczestniczy. Alkoholizm przynosi straty socjalizacyjne – negatywne wzorce zachowań, osłabienie lub zerwanie więzi z grupą rodzinną, ekonomiczne – wynikające z obniżenia aktywności zawodowej.

Na terenie gminy rozwiązywaniem problemów alkoholowych zajmują się następujące instytucje i grupy wsparcia:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, który swoim zakresem obejmuje:

- ° przyjmowanie osób uzależnionych, współuzależnionych,
- ° poradnictwo prawne w zakresie osób uzależnionych,
- ° pomoc psychologiczna i terapeutyczna,
- ° wizyty w mieszkaniach osób cierpiących z powodu uzależnienia,
- ° przeprowadzanie badań psychologicznych w celu sporządzenia opinii na temat uzależnienia osób badanych – niezbędnej do kompletowania dokumentacji do sądu rodzinnego do orzekania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

W roku 2015 zostało udzielonych 231 konsultacji. Łącznie do punktu zgłosiło się 33 osób, w tym: uzależnionych 27, 6 współuzależnionych.

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

W 2015 roku GKRPA wezwała na rozmowę 16 osób uzależnionych w tym: 12 wstawiło się. W 2015 r. 3 osoby zostało przebadanych przez psychologa - biegłego sądowego. 4 wnioski skompletowano i przesłano do Sądu Rodzinnego celem rozpatrzenia – 1 wniosek pochodzący od członków rodziny osoby uzależnionej, 3 z wniosku policji.

- Klub Anonimowych Alkoholików,

W oparciu o punk konsultacyjny od czterech lat działa klub AA z mityngami w każdy wtorek tygodnia. Samopomocowa grupa wsparcia liczy obecnie 40 osób.

- Zespół Szkół w Męcince,
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Piotrowicach.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomani jest zadaniem własnym gminy. Realizacja następuje poprzez odpowiednie kształtowanie lokalnej polityki społecznej za pomocą zadań pomieszczonych w dwóch odrębnych aktach prawnych tj. tj.art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm./ oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 224). Narzędziem do finalizacji zadań, o których mowa wyżej jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania

problemów alkoholowych - i aby stał się on aktem wykonawczym i miał moc sprawczą rada gminy musi podjąć decyzję o jego uchwaleniu, a obowiązek ten wynika odpowiednio z art. 4¹ ust. 2 oraz art. 10 ust. 3 w/w ustaw.

3.4. UBÓSTWO

Równie istotnym problemem, który jest powiązany z bezrobociem jak i również z wielodzietnością, a występuje w dużym nasileniu na terenie gminy jest ubóstwo. W 2015 roku to 192 rodziny, a 477 osób w rodzinach /co stanowi 1/10 ogółu mieszkańców gminy/, które skorzystały ze świadczeń pomocy społecznej były nim dotknięte

W strukturze społeczno - zawodowej gminy liczebnie dominują w tej zbiorowości rolnicy indywidualni, robotnicy, robotnicy rolni. Grupa ta w okres transformacji systemowej zapoczątkowany 1989 r., który przenikał wszystkie segmenty społeczności polskiej określany przez S.P. Huntingtona⁴ mianem „trzeciej fali demokratyzacji”, zostali rzućni między innymi rolnicy indywidualni, którzy w tym momencie nie byli przygotowani do zmian i „przeprowadzki” z gospodarki nakazowej w system gospodarki rynkowej. Wprowadzona gospodarka rynkowa stanowiła czynnik hamujący kondycję ekonomiczną gospodarstw indywidualnych małoobszarowych, który jednocześnie pociągał daleko idące zapóźnienia dotyczące rozwoju i modernizacji gospodarstw rolnych, których konsekwencje ponoszą do chwili obecnej, a dotyczy to pauperyzacji tego środowiska, niejednokrotnie dotykających zjawiska ubóstwa.

Ubóstwo, podobnie jak i inne pojęcia z zakresu nauk społecznych nie posiada jednoznacznej definicji. Zwykle określa się je jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Tak definiowane i rozumiane są podstawowe potrzeby przez osoby zamieszkałe na terenie gminy, których dotknęło ubóstwo i są beneficjentami jednostki komunalnej – to brak pieniędzy na wyżywienie, ubranie, mieszkanie, „zachowanie” zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenia w świadczeniach kulturalnych. Ubóstwo w rodzinach oznacza zepchnięcie na „margines”, niemożność korzystania z postępu, to również rosnąca przepaść i dysproporcja pomiędzy strukturami segmentacyjnymi nie tylko naszej małej

⁴ R. Solarz, Kulturowe uwarunkowania procesu przekształceń polskiego systemu politycznego, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2002, str.5,

społeczności lokalnej /gdzie bogaci stają się jeszcze bogatsi, a biedni coraz bardziej biedni/. Najbardziej poszkodowane wśród komórek społecznych, w których ubóstwo jest namacalne to głodne spragnione dziecko, które tak naprawdę nie rozumie i nie potrafi zrozumieć dlaczego brakuje żywności. To również stara kobieta i stary mężczyzna, którzy nie mają pieniędzy, aby zakupić opał na okres grzewczy, bo świadczenia emerytalno rentowe pomimo, że przekraczają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej plasują się na tak niskim, że nie pozwalają zaspokoić potrzeb na podstawowym poziomie egzystencjalnym. Bieda i nędza mają to samo znaczenie, plasują życie poniżej minimum socjalnego. Ubóstwo stało się jednym z najbardziej groźnych zjawisk społecznych dzisiejszych czasów. Wpływa bezapelacyjnie i dezorganizacyjnie na całą społeczność, nie tylko lokalną, a mianowicie – zmniejsza ono popyt na towary, a przez to chłonność rynku, co działa hamująco na rozwój gospodarczy, uniemożliwia oraz znacznie utrudnia zdobycie wykształcenia, które jest jednym z elementów wyznaczenia pozycji społecznej, ekonomicznej. Nie pozwala na zachowanie dobrego stanu zdrowia /dot. zachowań prozdrowotnych/. Przyczynia się również do wzrostu przestępczości i sprzyja rozwojowi innych patologii społecznych /alkoholizm, narkomania, bezdomność, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wychowaniu dzieci/. Powoduje powstanie zjawiska reprodukcji, dziedziczenia wdrażania retrospekcji, asymilacji zachowań społecznie niepożądanych, brak odpowiedniej socjalizacji pierwotnej /zawierającej normy i wartości społecznie pożądane i sankcjonowane/, gdzie biedni rodzą dzieci, które u progu są skazane na życie w ubóstwie powielając wzorce.

3.5. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH.

Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem

powodzenia jest możliwe jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno - ochronnych.

Znaczącą część klientów GOPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Środowisko rodzinne jest pierwszym miejscem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny - świadczeniobiorcy ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci.

W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc gdyż same nie posiadają właściwych wzorców. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w

szkole (mniej czasu poświęcają przygotowywaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie, czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy), w takiej sytuacji rodzice nie pomagają, lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucane przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Praca z rodziną problemową winna zmierzać do uwzględnienia indywidualnych problemów jej członków, a także do naprawy różnych systemów, których rodzina jest częścią składową:

- ✓ system oświatowy
- ✓ system społeczności sąsiedzkiej
- ✓ system społeczności zawodowej
- ✓ system społeczności lokalnej

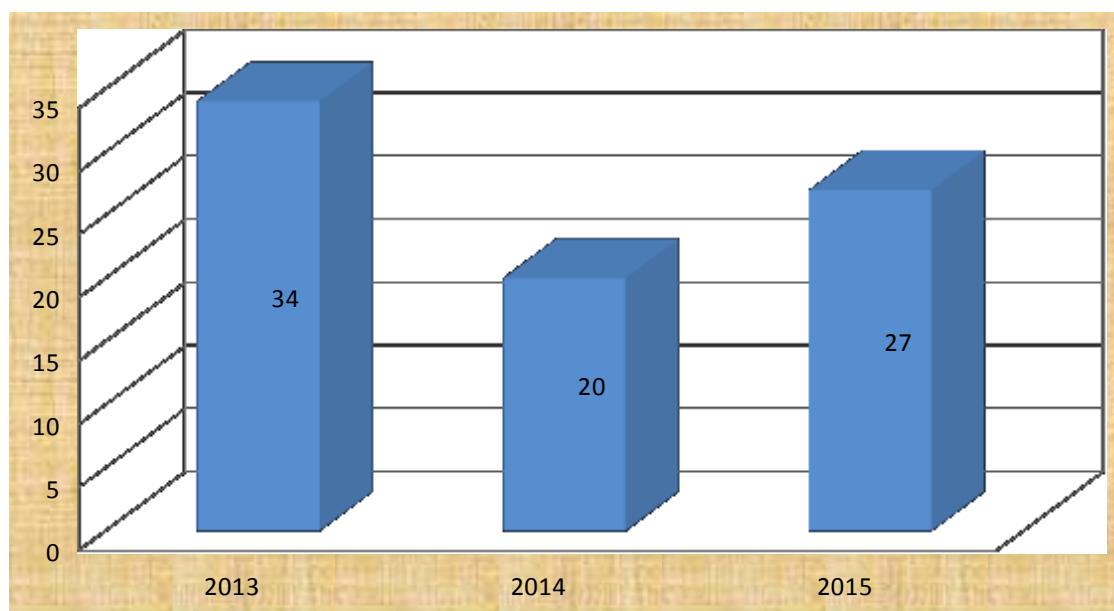
W 2015 roku z pomocy społecznej tut. ośrodka skorzystało łącznie 41 rodzin /152 osoby w rodzinie/ z omawianą dysfunkcją.

3.6. KWESTIE PRZESTĘPCZOŚCI

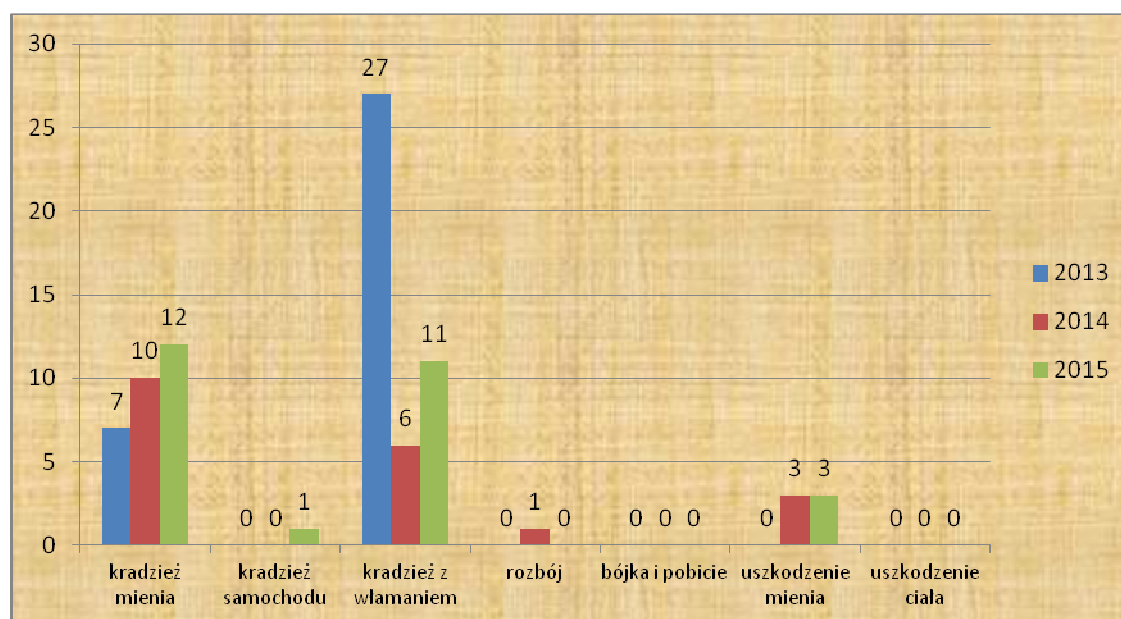
Przestępczość jest jedną z tych kwestii społecznych, która odciska dotkliwe piętno na funkcjonowaniu każdej lokalnej społeczności, w której ma miejsce. Intensywność oraz częstotliwość, z jaką występują zdarzenia przestępcze, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność lokalną. Dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych oraz operacyjnych i porządkowych, zmierzających w kierunku zapewniania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na terenie gminy za stan bezpieczeństwa publicznego odpowiedzialna jest Komenda Powiatowa Policji w Jaworze. Z przeprowadzonej analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 2013-2015 wynika, że na terenie gminy przestępczość jest zmienna. W 2013 r. osiągnęła najwyższy wynik, po czym w roku następnym znacznie spadła i w 2015 r. znowu zwyżkowała.

Wyk. Nr 9. Liczba przestępstw na terenie gminy Męcinka w latach 2013 – 2015. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEJ KOMENDY POLICJI W JAWORZE.

Wyk. Nr 10. Liczba przestępstw na terenie gminy Męcinka wg kategorii w latach 2013-2015. .*
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEJ KOMENDY POLICJI W JAWORZE.

Wśród przestępstw zarejestrowanych w latach 2013-2015 przez Komendę Powiatową Policji w Jaworze, najwięcej odnotowano przestępstw kradzieży mienia, kradzieży z włamaniem oraz uszkodzenia mienia.

3.7. STARZEJĄCE SIĘ SPOŁECZEŃSTWO.

Pod ciąg rozważań, który znajduje się w zbiorze omawianej w tym podrozdziale tematyki należałoby dołączyć zagadnienia dotyczące starzenia się społeczeństwa

gminy. W tym momencie należałoby zaznaczyć, iż kierunek polityki społecznej, powinien zająć się działaniem projektującym, zmierzającym w kierunku rozwiązywania problemów społecznych ludzi starych, ponieważ problem ten nie dotyczy wyłącznie terenu gminy, ale jest problemem w skali kraju. Zmiana w sferze prawnej /dotycząca ludzi starych/ w ostatnim czasie doprowadziła do sytuacji patowej – dotyczy trybu kierowania do domów pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt. Modyfikacja jest niekorzystna w tym sensie, że osoby posiadające dochód miesięczny /z rent, emerytur/ niższy niż 3 000 zł /taka kwota to mniej – więcej miesięczny pobyt mieszkańca w domach pomocy społecznej na terenie całego kraju/, eliminuje skutecznie bezpośrednią możliwość ubiegania się o skierowanie do placówki oferującej całodobową opiekę i pielęgnację. W takim przypadku odpłatność, część brakujących środków ponoszą odpowiednio rodzina, gmina, na terenie której zamieszkuje osoba wymagająca umieszczenia w dps. Środki budżetowe, którymi dysponuje chociażby gmina nie pozwalają na partycypowanie w kosztach pobytu wielu jej mieszkańców w tego rodzaju placówkach. Grupa ta, tak liczna /tab. Nr 5 stosunek osób w wieku łącznie produkcyjnym i poprodukcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym/, a coraz częściej pozostawiona „samym sobie” – dotyczy to zarówno bliskich, jak i służb działających w sferze zabezpieczenia społecznego. Możemy w tym wypadku zaobserwować sytuację, gdzie obecne jest zjawisko załamania się związków funkcjonalnych między ludźmi – powodując zaburzenia w działaniu, wywołując napięcia społeczne i indywidualne.

3.8. KWESTIA ZDROWIA.

Zdrowie, według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), oznacza dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne, pozwalające na prowadzenie przez człowieka produktywnego, sensownego i twórczego życia w sferze tak społecznej, jak i ekonomicznej.

Przyjęta zasada równości, sprawiedliwości i partycypacji w zdrowiu stanowi istotną przesłankę w realizowaniu podstawowego prawa do zdrowia i korzystania z usług służby zdrowia. Polityka społeczna, mając na względzie stan zdrowia jednostki, bierze pod uwagę czynniki ekonomiczne i społeczne. Jej zadaniem jest m.in. wyrównywanie dostępu do służby zdrowia oraz tworzenia godnych warunków na

realizację jej zadań. Natomiast, badając kwestie zdrowia, polityka społeczna rozróżnia jej trzy dziedziny:

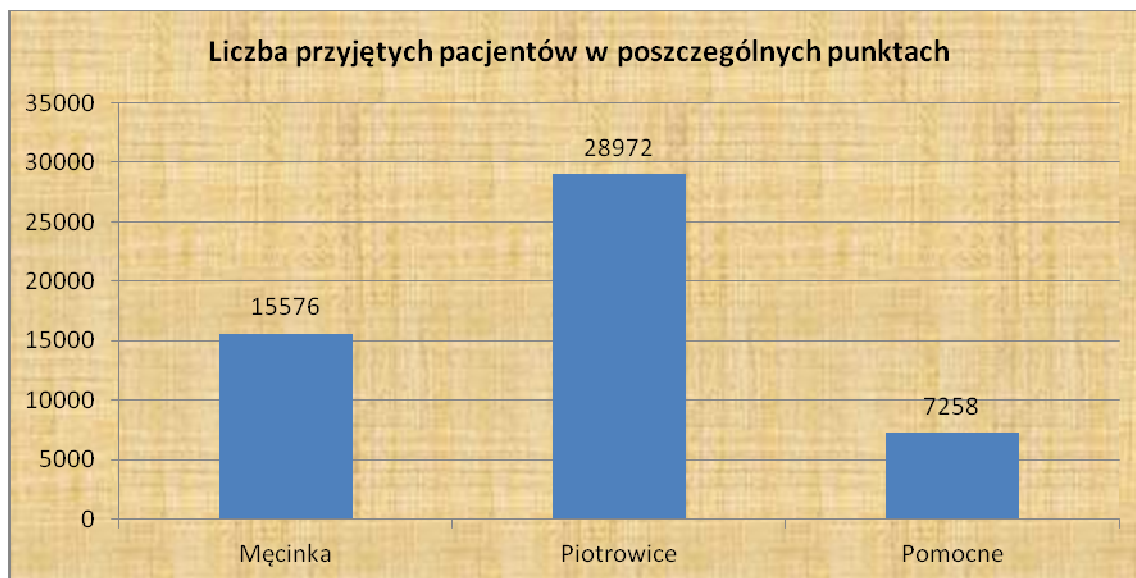
- profilaktykę – zapobieganie chorobom w społeczeństwie poprzez kształtowanie odpowiedniego rozwoju człowieka oraz warunków jego życia wpływających na jego zdrowie,
- lecznictwa – nastawienie na człowieka chorego, na rozpoznanie i leczenie,
- rehabilitację – przywracanie do zdrowia, sprawności i przydatności społecznej ludzi dotkniętych kalectwem lub upośledzonych fizycznie, psychicznie, społecznie.

Zadania służby zdrowia w dziedzinie lecznictwa i rehabilitacji w gminie realizuje m.in.:

- Ośrodek Zdrowia w Piotrowicach nr 113,
- Punkt Lekarski w Męcince nr 85,
- Punkt Lekarski w Pomocnem nr 44.

Podstawową działalnością GOZ są świadczenia medyczne dla mieszkańców gminy na podstawie zawartych umów z Narodowym Funduszem Zdrowia we Wrocławiu w zakresie: podstawowa opieka zdrowotna, pielęgniarstwo środowiskowo/rodzinne, położna środowiskowo/rodzinna, opieka lekarska i pielęgniarska w środowisku nauczania i wychowania.

Wyk. Nr 11. Liczba przyjętych pacjentów w Gminnej Przychodni Zdrowia w Męcince w latach 2013-2015. .* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z GMINNEJ PRZYCHODNI ZDROWIA W MĘCINCIE.

Z uwagi na duży odpływ pacjentów, zostały podjęte działania mające na celu świadczenie wachlarza usług medycznych tożsamyh w placówkach miejskich. I tak wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców gminy 28 grudnia 2015 r. została uruchomiona nowa siedziba ośrodka zdrowia w Męcince. Restrukturyzacja nie dotyczy li tylko nowej siedziby, ale całej logistyki jej działania – obowiązują nowe godziny pracy /tak aby świadczone tam usługi były dostępne i w porach rannych i popołudniowych/, wprowadzono codzienne badania laboratoryjne z odbiorem wyników na drugi dzień, zwiększono wachlarz lekarzy specjalistów, których do tej pory brakowało. W nowym ośrodku znajduje się nowy gabinet lekarsko – zabiegowy, a także gabinet ginekologiczno – urologiczny i stomatologiczny. Przychodnia została wyposażona w USG do badań ultrasonograficznych jamy brzusznej, tarczycy, ginekologicznych. Obiekt nie posiada barier architektonicznych – jest w pełni dostosowany do osób niepełnosprawnych.

3.9. PRZEMOC W RODZINIE.

W gminie przemocą w rodzinie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie w Męcince, który został powołany Uchwałą Nr XI/64/2011 Rady Gminy Męcinka z dnia 30 listopada 2011r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Męcince,
- Komendy Powiatowej Policji w Jaworze,
- Sądu Rejonowego w Złotorzy,
- Gminnej Przychodni Zdrowia w Piotrowicach,

- Zespołu Szkół w Męcince,
- Szkoły Podstawowej w Piotrowicach,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Męcince,
- Uczniowskiego Klubu Sportowego „Górzec”.

Obsługę administracyjno – techniczną niezbędną dla prac Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Męcince – w myśl art. 9a ust. 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)

Celem głównym „programu przemocowego” jest niwelowanie przemocy w rodzinie poprzez edukację i profilaktykę, który osiągnąć można w szczególności poprzez:

- podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- podnoszenie kwalifikacji służb społecznych i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy;
- określenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy;
- prowadzenie zintegrowanych działań.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

1. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny powołuje grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, a także kuratorzy sądowi.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, którą określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,

gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

W 2015 roku do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Męcince wpłynęło 18 formularzy dotyczących wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” oraz 1 formularz sporządzony po przeprowadzonej interwencji policyjnej celem dołączenia do prowadzonych już w tej samej sprawie czynności. Policja w 15 przypadkach była organem wszczynającym procedurę Niebieskiej Karty, natomiast pracownik socjalny w 3 przypadkach. Procedury dotyczyły osób dorosłych, dzieci w rodzinie oraz osób nadużywających alkoholu. W roku 2015r. odbyło się 39 posiedzeń wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego - w tym 4 posiedzenia dotyczyły analizy indywidualnych planów pomocy ustalonych przez członków grup roboczych w rodzinach objętych już procedurą „Niebieskie Karty”. Powołano 18 grup roboczych. Podczas 24 spotkań grup roboczych podejmowane były działania na rzecz 21 rodzin. Na spotkanie z członkami grupy roboczej wstawiło się 15 osób, co do których istnieje podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie. Natomiast osób, co do których istnieje podejrzenie, że są sprawcami przemocy w rodzinie wstawiło się 13 osób. Zadaniem grup roboczych było opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, dokumentowanie działań podejmowanych wobec tych rodzin oraz efektów tych działań. Wspólna wymiana doświadczeń i spostrzeżeń pozwoliła podjąć szersze działania pomocowe. Bezpośredni sposób przekazywania informacji, podejmowanie konkretnych działań niewątpliwie usprawniły pracę i znacznie szybciej pozwalały na osiągnięcie zamierzonego celu.

Ponadto członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w 2015r. w 14 przypadkach podjęli decyzję o zamknięciu prowadzenia procedury Niebieskie Karty (w 3 przypadkach procedura wszczęta była w 2014r.).

Podjęte działania przez grupy robocze w trakcie realizacji prowadzonych procedur Niebieskiej Karty:

1. 7 rodzin jest systematycznie monitorowanych przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Męcince i dzielnicowego z terenu Gminy Męcinka z Komendy Powiatowej Policji w Jaworze. Wspólne odwiedziny w środowiskach mają na celu sprawdzenie bezpieczeństwa osób pokrzywdzonych oraz monitorowanie ustalonych form pomocy.
2. Przedstawiciele oświaty wchodzący w skład Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzą pracę pedagogiczną z dziećmi, udzielają również porad rodzicom. Powyższe działania mają zapobiegać zaburzeniom osobowości, nerwicom, psychozom czy uzależnieniom, gdyż dzieci wychowywane w rodzinie z przemocą mają problemy emocjonalne w dorosłym życiu. Brak szacunku i miłości wyniesiony z domu rodzinnego będzie dla nich sytuacją naturalną.
3. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Męcince przekazywali informację dotyczące szkoleń, prowadzonych kampanii społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozostałym członkom Zespołu Interdyscyplinarnego, gdzie każdy w ramach swoich kompetencji podejmował działania w celu rozpowszechnienia i wykorzystania uzyskanych informacji oraz bezpośrednio rodzinom w których było podejrzenie stosowania przemocy.

4. Dzielnicowy realizując czynności służbowe na podstawie diagnozy potrzeb opracowanej przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie w Męcince utrzymywał stały kontakt z ofiarami przestępstw. Współdziałając z innymi policjantami podejmował działania i przedsięwzięcia o charakterze profilaktycznym i prewencyjnym, zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa w środowisku zagrożonym przemocą. Uczestniczył w spotkaniach organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, szkoły i organizacje mogące przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zwalczania patologii.
5. Wobec ofiar i sprawców przemocy podjęto następujące działania:
- 5 osób było regularnie motywowanych do wzięcia udziału w spotkaniach dla osób uzależnionych w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie w Męcince,
 - 5 osób zostało skierowanych do udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie do Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Jaworze,
 - 4 dzieci zostało objętych pomocą psychologiczno- pedagogiczną na terenie szkół,
 - 6 rodzin jest objętych pomocą finansową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Męcince,
 - 1 mężczyzna i 1 kobieta zostali zgłoszeni do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Męcince w celu podjęcia stosownych działań zmierzających do skierowania na leczenie dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - 3 rodziny skorzystały z pomocy psychopedagoga

Podczas spotkań grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego zarówno jak osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie jak i osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są sprawcami przemocy w rodzinie - otrzymały wykaz instytucji z terenu województwa dolnośląskiego, które świadczą pomoc w zakresie przemocy w rodzinie.

Każde spotkanie Zespołu Interdyscyplinarnego zmierzało do udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich najbliższemu otoczeniu. Omawiano problemy zjawiska przemocy w rodzinie, powoływano grupy robocze, omawiano działania tych grup.

Zgodnie z uchwałą Nr XI/61/2011 Rady Gminy Męcinka z dnia 30 listopada 2011r. w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2016 podmioty, z którymi zostało zawarte Porozumienie zobligowane są do monitorowania skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Z przedstawionego raportu sporządzonego przez Dyrektora Zespołu Szkół w Męcince wynika, iż szkoła w roku 2015 nie była podmiotem wszczynającym procedurę Niebieskiej Karty. Współrealizowano działania ujęte w indywidualnych planach pomocy w ramach procedury Niebieskiej Karty. Działaniami tymi objęto 8 uczniów szkoły i polegały one na:

- diagnozowaniu sytuacji i potrzeb uczniów dotkniętych przemocą w rodzinie (dotyczy 8 uczniów),

- działalność informacyjno – doradczą o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla rodziców uczniów dotkniętych przemocą w rodzinie (dotyczy 4 rodziców),
- monitoring sytuacji szkolnej i emocjonalnej uczniów z rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty (dotyczy 8 uczniów),
- objęcie pomocą w ramach zajęć dydaktyczno – wyrównawczych (dotyczy 5 uczniów),
- objęcie zajęciami z poradnictwa edukacyjno – zawodowego (dotyczy 3 uczniów),
- objęcie indywidualną opieką pedagoga w ramach porad, konsultacji oraz wsparcia emocjonalnego (dotyczy 8 uczniów).

Natomiast w ramach działalności edukacyjnej i profilaktycznej na rzecz niwelowania przemocy w rodzinie:

- realizowano treści z zakresu profilaktyki przemocy i zachowań prospołecznych adresowane do wszystkich uczniów w ramach lekcji wychowawczej, interwencji i mediacji w sytuacjach konfliktowych, ze szczególnym uwzględnieniem wartości rodziny,
- prowadzono edukację rodziców podnoszącą ich kompetencje wychowawcze w ramach zebrań rodzicielskich,
- aktualizowano informacje dotyczącą zasad organizacji pomocy w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego na platformie edukacyjnej FRONTER,
- prowadzono działalność informacyjną wśród rodziców i nauczycieli dotyczącą z zakresu działań Zespołu Interdyscyplinarnego w ramach indywidualnych konsultacji z pedagogiem szkolnym.,
- przeprowadzono akcję informacyjno-plakatową w ramach kampanii Rzecznika Praw Dziecka pod hasłem „ Reaguj. Masz Prawo”- skierowaną do rodziców celem kształtowania właściwych postaw świadków przemocy wobec problemu krzywdzenia dzieci.

Z raportu sporządzonego przez Przewodniczącą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Męcince wynika, że:

1. osoby, które zgłosiły się do gkrpa z problemem nadużywania alkoholu w rodzinie, którego skutkiem jest istniejąca przemoc zostały poinformowane przez członków gkrpa o możliwości skorzystania z udziału w zajęciach Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych Współuzależnionych i Sprawców Przemocy w Rodzinie w Męcince (3 osoby),
2. osoby nadużywające alkoholu podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie gkrpa poinformowała o procedurze leczenia odwykowego (8 osób),
3. członkowie gkrpa w Męcince monitorują zjawisko przemocy na terenie gminy Męcinka na 19 wezwanych na posiedzenia gkrpa w Męcince w roku 2015 u 8 osób stwierdzono podejrzenie stosowania przemocy, co stanowi 50% ogółu wezwanych,
4. GKRPA w Męcince nie była podmiotem wszczynającym procedurę „Niebieskiej Karty”.

Z nadesłanej informacji z Komendy Powiatowej Policji w Jaworze na temat podjętych w 2015r. działań w stosunku do mieszkańców Gminy Męcinka dotkniętych przemocą wynika, iż:

1. Przeprowadzono interwencji domowych ogółem 21
2. Przeprowadzono interwencji zakończonych wszczęciem procedury Niebieskiej Karty -2
3. Wszczęto ogółem postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 kk- 6
4. Zakończono aktem oskarżenia postępowań o czyn z art. 207 § 1 kk – 6

5. Wszczęto postępowań przygotowawczych na podstawie procedury Niebieskie Karty - 1

Z raportu otrzymanego z Sądu Rejonowego w Jaworze wynika, iż kuratorzy zawodowi z pionu karnego na terenie gminy Męcinka na dzień 31.12.2014r. prowadzą 6 dozorów, w którym sprawcy przemocy zostali skazani na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Natomiast kurator z pionu rodzinnego na terenie Gminy Męcinka na dzień 31.12.2014r. prowadzi nadzory w stosunku do 8 osób, wobec których występuje zjawisko przemocy.

Pozostałe podmioty, które nadesłały raporty dotyczące monitorowania zjawiska przemocy poinformowały, że nie odnotowały przypadków przemocy.

Tab. Nr 14. Liczba Niebieskich Kart z terenu gminy Męcinka w latach 2011-2015.* OPRACOWANIA WŁASNE.

<i>Lata</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>		
<i>Ilość założonych Niebieskich Kart</i>	0	6	8	13	18		
<i>Ilość zamkniętych Niebieskich Kart</i>	0	0	10	9	14		

W 42 przypadkach przemocą dotknięte były kobiety, a w 3 dzieci.

Jak wynika z prowadzonych postępowań przemocą głównie były dotknięte kobiety. Wokół problemu przemocy w rodzinie narosło wiele mitów i zwyczajowo uwarunkowanych zachowań. Do takich mitów należy również przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące bardzo rzadko i tylko w środowiskach patologicznych. Tym czasem jak obrazuje powyższa tabela zjawisko to w gminie narasta z roku na rok – w porównaniu w roku 2015 potroiła się ich liczba do roku 2012. W świetle prawa przemoc w rodzinie jest przestępstwem. W rzeczywistości jednak policja niechętnie zajmuje się domowymi tyranami, a otoczenie nie reaguje lub wręcz toleruje to, co się dzieje za „ścianą” u sąsiadów. Świadkowie zdarzeń często odwołują się do kulturowo uwarunkowanych przekonań, w myśl których przemoc domowa to sprawa prywatna – rodzina zawsze w końcu się pogodzi i nie należy się wtrącać.

Reasumując szeroko zakrojone akcje osób zajmujących się przemocą mają na celu między innymi zmianę społecznego stosunku do sprawców i ofiar przemocy w rodzinie.

3.10. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA PODSTAWIE ANKIETY.

Na potrzeby stworzenia rzetelnego dokumentu strategii rozwiązywania problemów społecznych z udziałem społeczności lokalnej, zostało opracowane narzędzie diagnostyczne /ankieta/. Badaniem zostało objętych ogół mieszkańców gminy.

Zwrotu ankiety dokonało 42 osoby, w tym:

- kobiet – 23
- mężczyzn – 19

Wiek respondentów, którzy zwrócili wypełnioną ankietę:

15 – 20	2
21 – 30	7
31 – 40	13
41 – 50	9
51 – 60	7
61 i powyżej	4

Wykształcenie:

podstawowe	5
zawodowe	15
średnie	13
wyższe	9

Miejsce zatrudnienia:

instytucje publiczne	4
przedsiębiorstwa prywatne	10
własna działalność gospodarcza	3
rolnik	6
emeryt / rencista	10
uczeń / student	6
osoba bezrobotna	1

Liczba osób wchodząca w skład gospodarstwa domowego:

jedna	5
dwie	5
trzy	4
cztery	14
pięć	3
sześć i więcej	9

Respondenci w pierwszej części ankiety zostali poproszeni o wypełnienie poniższej tabeli określając ich zdaniem problem społeczny – definiowany jako niekorzystny stan społeczny, w którym występujące zjawiska łamią normy

społeczne, oceniane przez tę zbiorowość jako niebezpieczne, konieczne do wyeliminowania.

Problem	TAK	NIE	NIE WIEM
ubóstwo	25	4	7
alkoholizm	31	6	2
narkomania w tym dopalacze	10	13	13
bezrobocie	31	5	1
niepełnosprawność	15	14	6
długotrwałe choroby	20	5	10
zaniedbanie rozwoju dziecka i młodzieży	14	17	8
problemy opiekuńczo - wychowawcze	17	11	8
bezzadność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego	15	16	8
długotrwałe korzystanie z różnych form pomocy społecznej	22	6	11
brak poczucia bezpieczeństwa	8	26	4
ograniczony dostęp do służby zdrowia	9	26	0
niedostateczna pomoc osobom starszym	17	12	7
przemoc w rodzinie	15	11	13
brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego	18	15	5
praca za granicą	13	8	15

Analizując powyższe dane liczbowe należy podkreślić, że ankietowani wyrazili swoje zaniepokojenie odnośnie znacznego ubóstwa, bezrobocia oraz uzależnień. Ponadto zwrócili uwagę na fakt, długotrwałego korzystania z pomocy ops – 22 ankietowanych.

Respondenci zauważają również na terenie gminy problem związany z długotrwałymi chorobami – 20 ankietowanych, jednocześnie zwracając uwagę, że nie ma problemu z dostępem do służby zdrowia.

Z ankiety należy wysunąć wniosek, że mieszkańcy czują się bezpiecznie mieszkając na terenie gminy - 26 ankietowanych.

Kolejnym problemem dla mieszkańców okazała się mała/brak ofert dotyczących alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

W dalszej części ankiety w pytaniu otwartym respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech głównych/dominujących problemów społecznych, i tak: Na pierwszym miejscu uplasował się alkoholizm – 31 respondentów i bezrobocie – 31 respondentów, drugie miejsce zajęło ubóstwo – 25 respondentów i zaraz potem długotrwałe korzystanie z pomocy społecznej – 22.

Wskazane problemy stanowią ze sobą integralną część i tak sprzężone korelacje między nimi znajdują odzwierciedlenie w długotrwałej konieczności niesienia pomocy.

Kolejne ankietowe pytanie zawierało katalog działań jakie powinien podjąć samorząd lokalny aby rozwiązać problemy, z którymi borykają się mieszkańcy.

Respondenci udzieli odpowiedzi na poniższe zapytanie:

Na co w Pani/Pana opinii samorząd lokalny winien położyć największy nacisk w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy Gminy:

poprawę dostępności do opieki medycznej, wprowadzenie gminnych programów profilaktycznych, programów zdrowotnych	14
rozwój kultury, rozrywki, sportu i rekreacji	17
zwiększenie pomocy bezpośredniej osobom najuboższym/finansowej lub rzeczowej/	14
poprawę bezpieczeństwa i ładu publicznego poprzez usprawnienie działania policji	12
ograniczenie bezrobocia poprawę rynku pracy	30
wsparcie pracodawców oraz przedsiębiorczości	22
poprawę jakości życia osobom niepełnosprawnym – likwidacja barier architektonicznych	19
zwiększenie liczby mieszkań socjalnych/komunalnych	22
profilaktyka od środków psychoaktywnych /alkohol i narkotyki/	19
inwestowanie w infrastrukturę /drogi, wodociągi, kanalizacja/	26
aktywizacja społeczna osób starszych	17
rozbudowa bazy turystycznej na terenie gminy i promocja	19
prowadzenie polityki proinwestycyjnej, mającej na celu przyciągnięcie inwestorów	22
wsparcie inicjatyw obywatelskich /fundacji i stowarzyszeń prowadzących działalność niezarobkową/	22
profilaktyka dotycząca przemocy w rodzinie	13
inne /należy wpisać/	0

I tu ponownie pojawił się problem bezrobocia, a respondenci zasugerowali, wsparcie pracodawców oraz przedsiębiorczości w celu ograniczenia bezrobocia co w konsekwencji wsparłoby lokalny rynek pracy. Ponadto zwrócili uwagę na potrzebę rozbudowy bazy turystycznej/promocji, która to może generować powstawanie alternatywnych miejsc pracy.

Ankietowani wypowiedzieli się również w kwestii wsparcia rozwoju kultury, oraz inicjatyw obywatelskich /fundacji i stowarzyszeń prowadzących działalność niezarobkową/.

Na gruncie poświęcenia szczególnej uwagi – zdaniem respondentów – zasługują osoby starsze i ich aktywizacja przy jednoczesnym uwzględnieniu osób

niepełnosprawnych, poprawiając jakość ich życia poprzez likwidację barier architektonicznych.

Ankietowani zwrócili uwagę na problem braku mieszkań socjalnych i komunalnych.

Kolejna część ankiety to pytania otwarte:

1. Jakie problemy najczęściej dotyczą rodzin w Gminie?

alkohol – 20

bezrobocie - 23

ubóstwo – 12

brak mieszkań – 5

przemoc w rodzinie – 4.

Zauważone problemy społeczne ściśle powiązane z pomocą społeczną oraz działalnością samorządu na gruncie gospodarki lokalowej. Problemy, na które zwrócili uwagę ankietowani są ściśle ze sobą powiązane, jak również determinowane położeniem, rozdrobnieniem gminy, słabą dostępnością do aglomeracji miejskich.

2. Jakie są najważniejsze problemy dotyczące dzieci i młodzieży w Gminie?

brak alternatywnych form spędzania wolnego czasu – 8

brak miejsc spotkań dla młodzieży – 6

brak boisk i opiekunów – 3

kontakt z dopalaczami – 4

Analizując powyższe sugestie ankietowanych, należy pochylić się nad zwiększeniem zaplecza rekreacyjno - sportowego dla dzieci i młodzieży w czasie pozaszkolnym, oferując jednocześnie fachową, profesjonalną opiekę w postaci np. trenerów, animatorów. Brak oferty w czasie wolny może powodować sięganie po używki /kontakt z dopalaczami – 4 respondentów/.

3. Jakie problemy i bariery najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w Gminie?

brak dostępu do Urzędu Gminy / bariery architektoniczne – 17

brak pomocy przy zakupach/sprzątaniu – 4

brak pracy dla osób niepełnosprawnych – 4

brak połączeń autobusów z ośrodkami zdrowia i apteką – 4

brak opieki nad osobami niepełnosprawnymi – 4

Na szczególną uwagę zasługują bariery architektoniczne, które w znacznej mierze utrudniają kontakt z otoczeniem, ograniczają możliwość załatwiania spraw w Urzędzie Gminy. Mimo funkcjonujących zakładów pracy chronionej na terenie gminy i powiatu respondenci zauważają ograniczenie w tym zakresie. Ponadto ankietowani dostrzegali niedostatek w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi ze strony samorządu.

4. Jakich lekarzy specjalistów brakuje w Gminie?

psychiatra – 4

ortopeda – 4

endokrynolog – 4

nie brakuje – 4

diabetolog – 2

Gmina Męcinka dysponuje trzema ośrodkami zdrowia, gdzie przyjmują lekarze różnych specjalności np. ginekolog, kardiolog, stomatolog, neurolog, ortopeda, urolog oraz lekarz pierwszego kontaktu. Mimo tak szerokiej oferty oczekiwania mieszkańców są nieco większe.

5. O co należałoby poszerzyć ofertę spędzania czasu wolnego w gminie?

Dzieci i młodzież

- zajęcia sportowe, taneczne, wycieczki krajoznawcze,
- zajęcia w świetlicach wiejskich,
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- dyskoteki,
- lepiej wyposażone place zabaw.

Osoby w wieku produkcyjnym

- wyjazdy zorganizowane do ośrodków kultury i sportu,
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- utworzenie ośrodka wypoczynkowego w Słupie,
- pikniki rodzinne, zajęcia językowe, sportowe,
- jest dobrze.

Osoby starsze

- kursy rękodzieła np szydełkowanie, gotowanie,
- wycieczki,
- spotkania w świetlicach wiejskich – wieczory przy herbacie,
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- zajęcia komputerowe.

Oczekiwania respondentów są indywidualne, ale dają obraz, że mieszkańcy gminy chcieliby, aby ze strony samorządu oferta dotycząca spędzania wolnego czasu była znacznie większa, poprzez większą rolę działalność świetlic wiejskich, w których mogą odbywać się zajęcia poprzez chociażby osoby tworzące stowarzyszenia.

Na szczególną uwagę po opracowaniu ankiet zasługują osoby starsze, czemu wyraz dali mieszkańcy gminy.

3.10.1. NACISK NA ELIMINACJĘ ZŁOŻONOŚCI KWESTII SPOŁECZNYCH.

Z początkiem procesu transformacji ustrojowej i gospodarczej w Polsce zbiegły się inicjatywy społeczności międzynarodowej dotyczące nowego podejścia do koncepcji rozwoju społeczno-gospodarczego. Główną jego cechą było nadanie większej niż dotychczas roli rozwojowi społecznemu i promowanie rozwoju zrównoważonego. Ta nowa filozofia rozwoju społeczno-gospodarczego podkreśla, że podstawowym celem rozwoju gospodarczego powinien być szeroko rozumiany rozwój społeczny. Zatem trwały i harmonijny rozwój społeczny i gospodarczy powinien stanowić priorytet polityki gospodarczej każdego kraju. Potrzebna jest wobec tego większa aktywność we wdrażaniu do praktyki tej koncepcji rozwoju oraz monitorowaniu społecznych jego konsekwencji.

Potrzeba monitorowania wynika nie tylko z nowego podejścia do rozwoju zrównoważonego, ale także (a nawet głównie) z powodu dość dużej dynamiki zmian społecznych i konieczności eliminowania dysproporcji w poziomie rozwoju społecznego różnych grup ludności i społeczności przestrzennych. To zadanie wyrównywania dysproporcji w rozwoju społecznym i eliminowania wykluczeń

społecznych jest szczególnie ważnym priorytetem, który aspiruje do równowagi społecznej.

ROZDZIAŁ 4. ANALIZA STRATEGICZNA.

4.1. MISJA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.

Misją zespołu celów i priorytetów jest zredefiniowana preambuła zawarta w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej w korelacji z definicją społeczeństwa obywatelskiego:

„Dążenie do „stanu” społeczeństwa obywatelskiego, które jest pewnym typem środowiska moralnego , umożliwiającym wszechstronny rozwój człowieka jako istoty społecznej, zdolnej do nawiązywania i podtrzymywania, nawet wbrew przeciwnościom, solidarnej więzi z innymi i zdolnej do realizacji zespołu idei demokratycznych - opartych na godności, rozumie, wolności i odpowiedzialności, które w konsekwencji ma na celu pomoc w umożliwieniu osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiania im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka poprzez zapobieganie sytuacjom kryzysowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.”

4.2. CZYNNIKI SWOT.

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Z oczywistych względów w niniejszej analizie zdefiniowano jedynie czynniki mające kluczowe znaczenie dla polityki społecznej samorządu gminy Męcinka.

Tab. Nr 15. Określenie mocnych i słabych stron kontekstu realizacji strategii. .*
OPRACOWANIA WŁASNE.

Mocne Strony	Słabe strony
- efektywna promocja gminy, poprzez imprezy lokalne i	- położenie wielu miejscowości na terenach górzystych,

ponadlokalne, - obszary cenne turystycznie i przyrodniczo (unikalna fauna i flora), - duża ilość znaczących inwestycji, - duże zaangażowanie mieszkańców w życie kulturalne gminy /zespoły folklorystyczne/ - duża aktywność społeczna, - stałe dochody gminy uzyskiwane z 2 kopalń, - dostęp do ośrodków leczenia podstawowego i specjalistycznego w trzech miejscowościach gminy, - współdziałanie jednostki samorządowej z PCPR, Ośrodkiem Zdrowia, Policją, Kościołem, organizacjami, stowarzyszeniami, - dobry przepływ informacji oraz wymiana doświadczeń między instytucjami /szkołą, urzędem gminy, ośrodkiem zdrowia, ops-em, policją/, - równy dostęp do ośrodków leczenia podstawowego, - rozwinięta baza edukacyjna /dwie nowoczesne placówki oświatowe + dwa pełnowymiarowe przedszkola/, - dysponowanie przez gminę stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów społecznych – dotyczy udziału środków z budżetu gminy, - prawidłowe wykorzystanie posiadanych środków, - funkcjonowanie na terenie gminy grupy AA, - rozwinięta działalność Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych , Współuzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie, - funkcjonowanie poradni rodzinnej, - prowadzenie działań socjalnych z rodziną, - prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny, - wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, - potencjał rolniczy (znaczący udział gruntów o wysokiej przydatności rolniczej), - stowarzyszenia działające w gminie, - tereny inwestycyjne wchodzące w skład LSE,	- brak publicznej komunikacji wewnętrznej między miejscowościami gminy, - rozdrobnione rolnictwo, duża ilość małych gospodarstw rolnych, - niekorzystna struktura wiekowa zasobów ludzkich /starzejące się społeczeństwo/, - ujemny przyrost naturalny /efekt niezastępowalności pokoleniowej/, - wysokie bezrobocie, - odpływ młodych wykształconych osób do innych regionów, głównie dużych miast, - bezrobocie jako zjawisko dziedziczenia, - osoby długotrwale bezrobotne mające niski poziom wykształcenia nie podnoszące swoich kwalifikacji, - brak bazy leczenia odwykowego - zauważalny brak samorealizacji osób niepełnosprawnych, - osoby starsze i niepełnosprawne nie mają możliwości kontynuacji zawodowej - brak kadry opiekuńczej, która zaspokoiłaby potrzeby w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, - niedostateczna ilość środków finansowych na zaspokojenie realizacji podejmowanych zadań, - ograniczenia inwestycyjne związane z Parkiem Krajobrazowym,
---	--

Tab. Nr 16. Określenie szans i zagrożeń kontekstu realizacji strategii. .* OPRACOWANIA WŁASNE.

Szanse	Zagrożenia
- korzystanie z mediów, - możliwość założenia własnej działalności	- atrakcyjne oferty pracy poza regionem, - zjawisko nielegalnego zatrudnienia,

gospodarczej, - skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, bezrobotnych, ubogich, niepełnosprawnych, - władze lokalne współpracują z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, - programy dla bezrobotnych są powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowanie, - dostateczne wykorzystanie systemu informacji, - prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych, - oferta różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, - nie rozwija się zjawisko wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych, - koordynacja działań podmiotów na rzecz ludzi, niepełnosprawnych, - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych zwłaszcza niepełnosprawnych dzieci, - dokładne rozpoznanie potrzeb dezorganizacji społecznych, a w szczególności osób niepełnosprawnych, - wzrost ofert doskonalenia zawodowego dla pracowników pomocy społecznej – szkolenia bezpłatne, - możliwość pozyskania funduszy w ramach programów rządowych,	- szara strefa, - występowanie oznak „zmęczenia”, bezsilności i bezradności w społeczeństwie, - niski poziom kultury prawnej społeczeństwa.
--	---

4.3.CELE I PRIORYTETY

W celu zapobiegania problemom społecznym występującym na terenie gminy wytyczono jeden główny kierunek realizacji zadań instytucji i organizacji zajmujących się pomocą społeczną, jest to opracowanie i modyfikacja zasad organizacji i pracy, a przede wszystkim stworzenie *zintegrowanego systemu wsparcia* dotyczącego realizacji zamierzonych celów, które dotyczą głównych nurtów zjawisk dezorganizacyjnych występujących na terenie gminy Męcinka:

- zmniejszenie bezrobocia,
- wsparcie rodzin, osób, które samodzielnie nie mogą, bądź nie potrafią eliminować sytuacji mających znamiona patologii, kryzysu lub traumy, a zaburzających ich pełnowartościowe funkcjonowanie w społeczności oraz opieka nad dziećmi i młodzieżą ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym połączone z zintegrowaną, zmasowaną pomocą osobom i rodzinom dotkniętym, bądź zagrożonym ubóstwem,

- profilaktyka, leczenie i rehabilitacja dotycząca uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- wsparcie i pomoc osobom, starszym, niepełnosprawnym i długotrwale chorym,
- profesjonalna pomoc rodzinom, w których występuje problem opiekuńczo – wychowawczy oraz nieporadność w prowadzeniu gospodarstwa domowego,

Założeniem strategii jest ukształtowanie sprawnego systemu polityki społecznej (socjalnej) w oparciu o rolę instytucji oraz organizacji pozarządowych, liderów lokalnych, społeczności lokalnej oraz stymulowanie i wspieranie rozwoju tych organizacji w ramach nowoczesnego modelu pomocy społecznej zarówno instytucjonalnej, jak i pozarządowej.

Priorytety:

- działania nakierowane na dzieci i młodzież, które miałyby na celu budowę trwałych postaw, fundamentów społeczeństwa obywatelskiego,
- organizacja czasu wolnego dla seniorów,
- podjęcie kompleksowych działań na rzecz umocnienia roli rodziny – system pomocowy, polegający na odpowiedzialności za wszystkich członków niejednokrotnie wielopokoleniowych rodzin,
- edukacja zmierzająca w kierunku promocji prozdrowotnego stylu życia, wolnego od uzależnień
- prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z już istniejącymi przejawami kwestii społecznych funkcjonujących w obszarze dezorganizacji lokalnej,
- organizacja czasu wolnego (pozaszkolnego) dla młodzieży, kształtująca postawy społecznie pożądane,
- wspieranie samopomocowych form rozwiązywania problemów społecznych,
- wspieranie działania na rzecz dostarczania bezpłatnej i rzetelnej informacji oraz porad obywatelskich,
- kształcenie kadry pracowników służb społecznych,
- kształtowanie postaw społeczeństwa obywatelskiego.

4.4. KIERUNKI DZIAŁANIA.

Zjawisko dezorganizacyjne: Wysoki poziom rejestrowanego bezrobocia na terenie gminy Męcinka, który jest arbitralnym czynnikiem deprywującym zjawisko wykluczenia społecznego.

Cel operacyjny: podejmowanie działań, których celem będzie zmniejszenie zjawiska bezrobocia.

Obszary problemowe lokalnego rynku pracy:

- bezrobocie ludzi młodych,
- wysoki udział osób o niskim poziomie wykształcenia w populacji bezrobotnych,
- wysoki udział kobiet w łącznej liczbie bezrobotnych,
- bezrobocie długotrwałe.

Lp.	zadania	zakres działań	podmioty odpowiedzialne za realizację	termin realizacji
1.	Wsparcie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy:	- pomoc finansowa ściśle związana z poszukiwaniem pracy, - pomoc prawna, - typowanie osób do prac społecznie – użytecznych, interwencyjnych, robót publicznych, odbywania staży, - dofinansowanie szkoleń, badań lekarskich,	GOPS, PUP, UG	praca ciągła
2.	Praca socjalna w szczególności z osobami długotrwale bezrobotnymi:	- opracowanie indywidualnych planów pomocy, - kontrakt socjalny, - pomoc w sporządzaniu niezbędnych dokumentów dla potencjalnych pracodawców,	GOPS	praca ciągła
3.	Eliminacja skutków psychospołecznych osób długotrwale bezrobotnych:	- kierowanie i przekazywanie informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia ze strony psychologów, doradców zawodowych, - zdobywanie środków pozabudżetowych w tym z programów operacyjnych – funduszy unijnych na reintegrację osób bezrobotnych.	GOPS, PCPR, PUP	praca ciągła
4.	Nauka korelacji, interdyscyplinarności między instytucjami działającymi w zakresie zabezpieczenia społecznego dotyczącego	- stała współpraca instytucji w celu rozwiązywania wspólnych kwestii społecznych i budująca most życzliwości pomiędzy instytucjami, a	GOPS, PCPR, PUP	praca ciągła

	kwestii bezrobocia:	jej klientami, - klarowny przepływ informacji np. dotyczących aktualnych ofert pracy.		
5.	Zapobieganie ryzyku wykluczenia:	- uruchomienie działań mających na celu ochronę i zabezpieczenie rodzinnej solidarności i samopomocy we wszelkich jej formach,	GOPS, Policja, Gminna Przychodnia Zdrowia, Zespół Szkół, Sołtysi, Radni, Zespół Szkolno Przedszkolny, Stowarzyszenia, Organizacje, Kościoły	praca ciągła
6.	Polityka fiskalna:	- ustalenie stawek podatków lokalnych na poziomie zachęcającym do samo zatrudnienia poprzez rejestrację działalności gospodarczej, - wprowadzenie „wakacji podatkowych” w daninach lokalnych,	UG,	do 2020 r.
7.	Zbrojenie terenów w media dla inwestorów:	- zdobywanie zewnętrznych środków finansowych na ten cel.	UG,	Praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy – dotyczący realizacji zadań wynikających z zakresu ustaw w obszarze, których ops jest władny do podejmowania decyzji, pomoc finansowa,
- budżet gminy, budżet powiatu – dotyczy organizacji prac społecznie użytecznych, robót publicznych, staży, prac interwencyjnych, przygotowania zawodowego,
- budżet powiatu - diagnozowanie stanu i struktury bezrobocia ,
- budżet gminy, budżet powiatu – system działań wspierający osoby bezrobotne,

Zjawisko dezorganizacyjne: Ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Cel operacyjny: Inwestowanie w ludzi.

Obszary problemowe lokalnego rynku pracy:

- zjawisko dotyczy całych rodzin – osoby w różnych przedziałach wiekowych,

- wzorce, normy i wartości, w sferze wykluczenia społecznego są internalizowane przez dzieci jako społecznie pożądane,
- powielanie wzorców, dziedziczenie wykluczenia społecznego,
- najsłabszymi grupami wykluczonymi w strukturze społeczności lokalnej to osoby niepełnosprawne, starsze, długotrwale chore.

Lp.	zadania	zakres działań	podmioty odpowiedzialne za realizację	termin realizacji
1.	Zapobieganie ryzyku wykluczenia, poprzez rozwijanie potencjału opartego na wiedzy:	- praca socjalna polegająca na monitorowaniu, diagnozowaniu, układaniu indywidualnych planów pomocy,	GOPS	praca ciągła
2.	Pomoc najbardziej narażonym:	- uruchomienie zintegrowanych działań na rzecz wyuczenia pełnowartościowego udziału w życiu społecznym, - doraźna pomoc finansowa, - uruchomienie zasady subsydiarności,	GOPS, Policja, Gminna Przychodnia Zdrowia, Zespół Szkół, Sołtysi, Radni, Zespół Szkolno Przedszkolny, Stowarzyszenia, Organizacje, Kościoły	praca ciągła
3.	Podejmowanie działań w celu eliminacji wykluczenia dzieci ciągłe tworzenie im możliwości społecznej integracji	- umożliwienie uczestnictwa w kulturze, rozrywce, - socjalizacja wtórna poprzez profilaktykę, udział w zajęciach pozalekcyjnych	GKRPA, Zespół Szkół, Zespół Szkolno Przedszkolny, GOPS	praca ciągła
4.	Włączaniu polityki zwalczania wykluczenia w całościową politykę:	- uruchomienie wszystkich aktorów społeczności lokalnej, - mobilizowanie władz zgodnie z ich kompetencjami, - angażowanie partnerów społecznych, organizacji pozarządowych oraz dostarczających usługi społeczne do walki z różnymi formami wykluczenia społecznego, - zachęcanie wszystkich obywateli do społecznej odpowiedzialności i aktywnego zaangażowania w walce przeciw społecznemu wykluczeniu,	GOPS, Policja, Gminna Przychodnia Zdrowia, Zespół Szkół, Sołtysi, Radni, Zespół Szkolno Przedszkolny, Stowarzyszenia, Organizacje, Kościoły	praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy – dotyczący realizacji zadań wynikających z zakresu ustaw w obszarze, których ops jest władny do podejmowania decyzji, pomoc finansowa,
- budżet gminy – dotyczy działań projektujących profilaktycznych,
- budżet gminy - diagnozowanie stanu i struktury wykluczenia,

Zjawisko dezorganizacyjne: Spośród licznych problemów społecznych jakie występują w gminie Męcinka to problemy związane z alkoholem zajmują szczególną pozycję w strukturze zjawisk dezorganizacyjnych.. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów tego zjawiska oraz społecznych i ekonomicznych kosztów, jakie z tego tytułu ponosi budżet gminy.

Cel operacyjny: Rozwijanie edukacji publicznej.

Obszary problemowe:

- zjawisko dotyczące osób pijących szkodliwie i ryzykownie,
- wzorce, normy i wartości, w sferze uzależnień są internalizowane przez dzieci jako społecznie pożądane,
- powielanie wzorców.

Lp.	zadania	zakres działań	podmioty odpowiedzialne za realizację	termin realizacji
1.	Wdrażanie programów terapeutycznych, profilaktycznych dla młodzieży:	- zakupienie programów profilaktycznych z zakresu uzależnień do szkół, - organizacja programów terapeutycznych z zakresu uzależnień przy szkołach, - organizacja wypoczynku, gdzie realizowane są programy, terapeutyczne i profilaktyczne z zakresu uzależnień.	GOPS, GKRPA, Zespół Szkół, Zespół Szkolno Przedszkolny	praca ciągła
2.	Uruchamianie i upowszechnianie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz zapewnienie opieki instruktorów posiadających kompetencje w zakresie działań profilaktycznych, a także w zakresie	- zatrudnienie instruktorów, - nadzór i monitoring nad prawidłowością prowadzonych działań w tym zakresie,	GOPS, Zespół Szkół, Zespół szkolno przedszkolny Stowarzyszenia, GKRPA	praca ciągła

	skutecznych metod interwencji w sytuacjach problemowych.			
3.	Uruchamianie programów edukacyjnych zaadresowanych do rodziców mających na celu zaangażowanie ich w oddziaływanie profilaktyczne wobec dzieci oraz rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców.	- organizacja poprzez zakontraktowanie i wybór oferty odpowiadającej wymogom rekomendacyjnym PARPA	GKRPA, Zespół Szkół, Zespół Szkolno Przedszkolny GOPS	praca ciągła
4.	Podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i pedagogów w zakresie wdrażania skutecznych strategii profilaktycznych w pracy z młodzieżą.	- organizacja szkoleń	GOPS, GKRPA, Zespół Szkół, Zespół Szkolno Przedszkolny	praca ciągła
5.	Zwiększenie skuteczności egzekwowania prawa zakazującego sprzedaży napojów alkoholowych osobom małoletnim,	- szkolenie sprzedawców w zakresie przestrzegania zasad prawa dotyczących sprzedaży alkoholu, nieletnim,	GOPS, GKRPA,	praca ciągła
6.	Wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe i środowiska wzajemnej pomocy, ukierunkowanych na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z alkoholem.	- wsparcie lokalowe, - wsparcie kadrowe, - kierowanie osób uzależnionych na mitygi, - organizacja wspólnych przedsięwzięć ukierunkowanych na zapobieganie szkodom związanych z alkoholem.	GOPS, Policja, GKRPA, Klub AA, Punkt Konsultacyjny, Urząd Gminy	praca ciągła
7.	Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych, służącego rozwojowi działań wdrażanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,	- tworzenie sieci partnerskich i forów eksperckich, służących wymianie informacji i poprawie współdziałania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, - praca GKRPA.	GOPS, GKRPA, Stowarzyszenia, Organizacje, Klub AA, Kościoły, Liderzy lokalni,	praca ciągła
8.	Zwiększanie liczby interwencji podejmowanych przez lekarzy i pielęgniarki w ramach podstawowej, rodzinnej i specjalistycznej opieki zdrowotnej wobec osób pijących ryzykownie i szkodliwie, w szczególności podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	- edukacja osób pijących ryzykownie w zakresie szkodliwego wpływu na zdrowie spożywania alkoholu, - rozdawnictwo materiałów edukacyjnych dotyczących omawianej kwestii, - edukacja kobiet w ciąży w ramach profilaktyki – dotycząca zespołu FAS, - zakupienie materiałów edukacyjnych,	Gminna Przychodnia Zdrowia, GOPS, GKRPA	praca ciągła

9.	Szkolenie profesjonalistów w takich sektorach jak: ochrona zdrowia, edukacja, pomoc społeczna oraz liderów społeczności lokalnych i środowisk samopomocowych w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych.	- organizacja szkoleń	GOPS, GKRPA,	praca ciągła
10.	Wspieranie działań służących rekreacji i zabawie młodzieży bez alkoholu.	- organizowanie przedsięwzięć z mocnym akcentem profilaktyki uzależnień, - wsparcie finansowe takich przedsięwzięć, - wspieranie materiałowe takich przedsięwzięć, - monitoring,	GOPS, GKRPA, Zespół Szkół, Zespół Szkolno Przedszkolny Klub AA,	praca ciągła
11.	Prowadzenie Punktu konsultacyjnego.	- zatrudnienie specjalisty ds. uzależnień, - kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na rozmowę z terapeutą,	Specjalista ds. uzależnień, GOPS, GKRPA	praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy – dotyczący realizacji zadań wynikających z powyższego zakresu.

Zjawisko dezorganizacyjne: *Niepełnosprawność, długotrwała choroba, starzejące się społeczeństwo.*

Cel operacyjny: *Korelacja sprzężenia sił lokalnych w celu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starych poprzez zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.*

Obszary problemowe:

- brak wyuczonych mechanizmów dotyczących pierwszego szczebla zasady subsydiarności w stosunku do osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych, starych.

<i>Lp.</i>	<i>zadania</i>	<i>zakres działań</i>	<i>podmioty odpowiedzialne</i>	<i>termin realizacji</i>
-------------------	-----------------------	------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------

			za realizację	
1.	zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz w razie potrzeb usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	- diagnoza potrzeb i dostosowanie rozmiaru usług do zapotrzebowania,	GOPS	praca ciągła
2.	Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych, starych ze środowiskiem - edukacja kadry pomocy społecznej.	- uruchomienie zintegrowanych działań na rzecz wyuczenia pełnowartościowego udziału w życiu społecznym, - szkolenia pracowników pomocy społecznej w tym zakresie, - umożliwienie uczestnictwa w kulturze, rozrywce, - angażowanie partnerów społecznych, organizacji pozarządowych oraz dostarczających usługi społeczne do walki z różnymi przejawami izolacji społecznej tej grupy, - zachęcanie wszystkich obywateli do społecznej odpowiedzialności społecznej za prawidłowe funkcjonowanie tej grupy społecznej.	GOPS, Policja, Gminna Przychodnia Zdrowia, Sołtysi, Radni, Stowarzyszenia, Organizacje, Kościoły	praca ciągła
3.	Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia oferty wsparcia dla tych osób przez przychodnię zdrowia.	- rozszerzenie wachlarza medycznych usług specjalistycznych związanych z geriatrią i niepełnosprawnością, - należyty przepływ informacji o zakresie usług oferowanych przez przychodnię zdrowia i jej pracowników, - profilaktyka, zapobieganie skutkom niepełnosprawności poprzez zapewnienie osobom uprawnionym łatwego dostępu do usług specjalistycznych i rehabilitacyjnych,	Przychodnia Zdrowia, GOPS	praca ciągła
4.	Likwidacja barier w szczególności architektonicznych, urbanistycznych,	- modernizacja i remont budynków użyteczności publicznej,	UG	praca ciągła

	transportowych, technicznych w komunikowaniu się i dostępie do informacji i usług specjalistycznych.			
5.	Aktywizacja rodzin na rzecz zapewniania opieki swoim najbliższym, wymagającym pomocy w postaci usług opiekuńczych.	- praca socjalna z rodzinami mająca na celu pobudzenie odpowiedzialności,	GOPS,	praca ciągła
6.	Pozyskanie od sponsorów specjalistycznego sprzętu do rehabilitacji oraz drobnych pomocniczych przyrządów dla osób niepełnosprawnych i wypożyczanie ich (wózki inwalidzkie, kule i balkoniki.), likwidacja barier architektonicznych w miejscach zamieszkania.	- nawiązanie współpracy z indywidualnymi sponsorami, z organizacjami działającymi w obszarze tej kwestii, - informowanie o możliwościach wynikających z programów PFRON oraz pomoc w finalizacji składania wniosków o dofinansowania, - informowanie o możliwościach dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych i zakupu sprzętu rehabilitacyjnego przez PCPR, NFZ oraz pomoc w finalizacji składania takich wniosków.	GOPS, PCPR, UG	praca ciągła
7.	Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w ich miejscu zamieszkania i środowisku.	- wizyty w środowisku pracowników socjalnych i propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, - ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia poprzez działania pracowników socjalnych i pielęgniarzy środowiskowe, - podejmowanie działań mających na celu większe zaangażowanie rodziny w sprawowaniu opieki nad osobami wymagającymi tej formy pomocy,	GOPS, Gminna Przychodnia Zdrowia	praca ciągła
8.	Przygotowanie edukacyjno – kulturowej oferty dla seniorów	- organizacja warsztatów, tworzenie klubów seniorów, kół gospodyń wiejskich	Urząd Gminy	Praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy, środki PFRON, sponsorzy, NFZ – dotyczący realizacji zadań wynikających z powyższego zakresu.

Zjawisko dezorganizacyjne: Dysfunkcje opiekuńczo – wychowawcze oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Cel operacyjny: Profesjonalna pomoc w rozwiązywaniu pojawiających się trudności.

Obszary problemowe:

- upadek autorytetów, wartości,
- brak u dorosłych umiejętności socjalizacyjnych, wychowawczych,
- bezradność traktowana jako norma,
- zaburzenie funkcji pełnienia ról społecznych.

Lp.	zadania	zakres działań	podmioty odpowiedzialne za realizację	termin realizacji
1.	Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez odtworzenie, wzmocnienie funkcji rodziny oraz ról rodzinnych	- włączanie tych osób do uczestnictwa w realizacji projektów systemowych, strukturalnych, które swoim zakresem obejmują ten obszar, - wdrażanie programów edukacyjnych dla rodziców, dzieci i młodzieży, - nadzór i monitoring nad prawidłowością prowadzonych działań w tym zakresie,	GOPS, Zespół Szkół, Zespół Szkolno Przedszkolny	okres projektowania, praca ciągła
2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami:	- praca socjalna, oparta głównie na indywidualnych planach pomocy, gdzie narzędziem będzie kontrakt socjalny, - pomoc finansowa i rzeczowa, diagnozowanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich , wydolności opiekuńczo – wychowawczej , zaniedbań względem dzieci, - diagnoza – ocenie sytuacji dziecka w rodzinie , środowisku szkolnym ,	GOPS, Zespół Szkół, Zespół Szkolno Przedszkolny	praca ciągła

		rówieśniczym, - opracowanie i realizacja projektów socjalnych i programów dot. wspierania rodzin w kryzysie ze szczególnym naciskiem na rodziny niewydolne wychowawczo.		
3.	Aktywne rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych:	- objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną członków rodziny, - mediacje – oferta wsparcia środowiskowego dla rodzin dysfunkcyjnych zagrożonych rozpadem, - wsparcie instytucjonalne rodzin dysfunkcyjnych, - systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci i młodzieży,	Zespół Szkół, Zespół Szkolno Przedszkolny GOPS, PCPR, Ośrodek Interwencji Kryzysowej,	praca ciągła
4.	Podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i pedagogów w zakresie wdrażania skutecznych strategii.	- organizacja szkoleń	GOPS, GKRPA, Zespół Szkół, Zespół Szkolno - Przedszkolny	praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy, budżet powiatu – dotyczący realizacji zadań wynikających z powyższego zakresu.

Zjawisko dezorganizacyjne: Przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny: Profesjonalna pomoc ukierunkowana na rozwiązanie zjawiska przemocy .

<i>Lp.</i>	<i>zadania</i>	<i>zakres działań</i>	<i>podmioty odpowiedzialne za realizację</i>	<i>termin realizacji</i>
1.	Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy	- wdrażanie programów edukacyjnych dla dorosłych, dzieci i młodzieży,	GOPS, Zespół Szkół, Zespół Szkolno - Przedszkolny	praca ciągła

		- nadzór i monitoring nad prawidłowością prowadzonych działań w tym zakresie, - opracowanie materiałów informacyjnych	Zespół Interdyscyplinar ny	
2.	Rozpowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach działających w obszarze przemocy w rodzinie	Opracowanie materiałów informacyjnych i rozpowszechnianie ich wśród mieszkańców	GOPS, Zespół Interdyscyplinar ny	praca ciągła
3.	Podnoszenie kwalifikacji służb społecznych i pracowników instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy	Organizacja szkoleń	GOPS, Gminna Przychodnia Zdrowia	praca ciągła
4.	Pomoc prawna psychologiczna	Organizowanie pomocy prawnej i psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą, jak również sprawców przemocy	Gminna Przychodnia Zdrowia, Punkt konsultacyjny	praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy.

ROZDZIAŁ 5. ZEWNĘTRZNY KONTEKST STRATEGII

Kontekst zewnętrzny strategii rozwiązywania problemów społecznych oznacza jej zgodność z innymi dokumentami strategicznymi najczęściej wyższego rzędu.

5.1. AKTY PRAWNE WPŁYWAJĄCE NA KONSTRUKCJĘ STRATEGII.

Obowiązek opracowania strategii wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /tj. Dz. U. z 2015 r. , poz. 163 z późn. zm./.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie Męcinka powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i realizację zadań społecznych w przyszłości:

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy /tj. Dz. U. z 2015 r. ,poz. 2082/,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego /tj. Dz. U. z 2011. Nr 231, poz 1375, z późn. zm./,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie /tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 239 z późn. zm./,

- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym /tj. Dz. U. z 2011 Nr 43, poz. 225 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy /tj. Dz. U. z 2015 r. , poz. 149 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tj. Dz. U. z 2016 poz. 487/,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /tj. Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 ze zm./,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych /tj. Dz. U. z 2015 poz. 114 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /tj. Dz. U. z 2015 poz. 1390 /.

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji Strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

5.2. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Opracowując gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu społecznego i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

Wykaz dokumentów szeregu krajowego:

- 1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.**
- 2. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020, która za jeden z celów stawia rozwój kapitału ludzkiego.**

3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020:

Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

4. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski.

Krajowy Plan Działania uwzględnia priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrujące podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrostu uczestnictwa dzieci w wychowywaniu przedszkolnym,
- poprawy jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechniania kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowania deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci.
- upowszechniania kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań,
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego , tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami , np. ubóstwem w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenia bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenia bezrobocia młodzieży,
- zwiększenia poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych,
- zwiększania liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy(ALMP).

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenia przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- upowszechnienia dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zwiększenia zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie działań dotyczących innych **praw społecznych**:

- zwiększenia dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- zapewnienia lepszego dostępu do pracowników socjalnych,
- rozwinięcia pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami,
- zwiększenia zaangażowania obywateli w działalność społeczną,
- realizacji Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,
- zwiększenia dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1. Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2015 – 2017.

Krajowy Plan Działania Na Rzecz Integracji Społecznej to program zmierzający do poprawy przepisów społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu polityki społecznej z szeroko akceptowanymi wartościami współczesnej polityki społecznej, które powinny znaleźć ujęcie w strategii, są:

- bezpieczeństwo socjalne, tzw. gwarancja dochodów i usług na wypadek pojawienia się tzw. ryzyka socjalnego (choroba, bezrobocie, inwalidztwo, itp.),
- wiara w zasoby ludzkie, a więc inwestycje w człowieka, tzw. tworzenie równych szans rozwoju dla ludzi,
- pokój społeczny, traktowany jako wartość podstawowa dla utrzymania harmonijnej współpracy i współżycia między ludźmi (redystrybucja dochodu narodowego na rzecz grup upośledzonych jak i dialogu społecznego),
- życie rodzinne – uznanie rodziny za podstawową grupę społeczną, oraz polityki społecznej jako polityki parorodzinnej.

2. Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży.

Punktem wyjścia do stworzenia programu była analiza różnorodnych informacji na temat rozmiarów i przejawów niedostosowania społecznego oraz przystępczości wśród dzieci i młodzieży, która pozwoliła na identyfikację najistotniejszych problemów.

Hierarchia celów:

Za najważniejsze uznano:

- zainicjowanie i skoordynowanie działań mających na celu zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przystępczości wśród dzieci i młodzieży,
- opracowanie jednolitych procedur postępowania nauczycieli i metod współpracy szkół z policją, w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przystępczością i demoralizacją, w szczególności: narkomanią, alkoholizmem i prostytutką,
- działania projektujące, dotyczące systemu pomocy metodycznej dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą zagrożoną niedostosowaniem społecznym, w szczególności w zakresie interwencji kryzysowej w rodzinie.

3. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016.

Cel ogólny Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii: *ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.*

Cel ogólny Krajowego Programu na lata 2011 - 2016 realizowany jest w pięciu obszarach:

- profilaktyka,
- leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna,
- ograniczenie podaży,
- współpraca międzynarodowa,
- badania i monitoring.

4. Programem wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu nad dzieckiem i rodziną.

Cel główny:

Budowanie lokalnych systemów opieki nad dzieckiem i rodziną.

Cele szczegółowe:

Cel I

- podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych patologią poprzez rozwój profilaktyki,

Cel II

- zapobieganie kierowaniu dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców do placówek opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie w ramach działalności placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego,

Cel III

- rozwój niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych,

Cel IV

- dostosowanie placówek opiekuńczo – wychowawczych do prawidłowego przebiegu procesu wychowania dzieci w nich umieszczonych,

Cel V

- pomoc w usamodzielnieniu wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.

Wykaz dokumentów szczebla regionalnego, wygenerowanych na Dolnym Śląsku.

1. Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014 – 2020.

Cele strategiczne i priorytety działań w czterech podstawowych obszarach polityki społecznej:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – działania mające na celu redukcję niekorzystnych zjawisk społecznych, uniemożliwiających jednostkom i grupom społecznym zaspokajanie ich potrzeb życiowych,
- integracja społeczna środowisk osób wymagających szczególnego wsparcia – działania mające na celu wspieranie jednostek i grup dotkniętych lub zagrożonych

marginalizacją, by dążyły do przezwyciężenia swej trudnej sytuacji życiowej, tworzenie warunków wzmacniających potencjał społeczny województwa Dolnośląskiego,

- krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego – działania mające na celu wzmacnianie aktywności obywatelskiej mieszkańców Dolnego Śląska, wzmacnianie potencjału środowisk pozarządowych, działania na rzecz społeczności lokalnych, wspieranie przedsięwzięć o charakterze lokalnym, rozwijanie i umacnianie współpracy jednostek administracji publicznej z sektorem pozarządowym, kreowanie opinii i świadomości społecznej pozbawionej negatywnych stereotypów postrzegania życia społecznego,
- podnoszenie jakości usług społecznych – działania mające na celu wzmacnianie potencjału kadr służb społecznych, tworzenie możliwości nabywania przez nie nowych kwalifikacji i umiejętności, inspirowanie i wdrażanie nowatorskich rozwiązań w zakresie polityki społecznej we współpracy z partnerami społecznymi.

2. Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Uzależnień na lata 2013 – 2016.

I. Cel główny: Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Cele operacyjne:

- zwiększenie dostępności świadczeń, podnoszenie jakości usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i uzależnionych krzyżowo,
- zapobieganie spożywaniu alkoholu przez młodzież i dzieci,
- skuteczne współdziałanie instytucji i osób w dziedzinie rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie,
- podnoszenie poziomu wiedzy i edukacja społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym, przemocy w rodzinie,
- monitorowanie stanu problemów alkoholowych na terenie województwa dolnośląskiego,

II. Cel główny: Przeciwdziałanie rozszerzaniu się narkomanii i problemów jej towarzyszących oraz zapobieganie konsekwencjom wynikającym z używania środków psychoaktywnych na terenie województwa dolnośląskiego.

Cele operacyjne:

- wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych,
- zwiększenie dostępności i podniesienie jakości świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczenia szkód zdrowotnych,
- prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej związanej z promocją zdrowego stylu życia bez używania substancji psychoaktywnych,
- wspieranie i udzielanie pomocy samorządom lokalnym w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych uwzględniających problematykę narkomanii oraz włączanie się w realizację ogólnopolskich kampanii i akcji promujących życie bez środków psychoaktywnych,
- monitorowanie sytuacji narkotykowej na terenie województwa oraz upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych.

3. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego - Strategia Sektorowa w Zakresie Ochrony Zdrowia do 2020 r.

4. Powiatowym Programem Przeciwdziałania Bezrobociu.

Podstawowymi elementami strategicznymi są:

- poprawa zatrudnienia poprzez rozwój jakości zasobów ludzkich.

Z punktu widzenia kształtowania polityki strukturalno-rozwojowej kraju, dbałość o rozwój zatrudnialności społeczeństwa jest jednym z najistotniejszych celów.

Wzrostowi zatrudnialności sprzyjać powinno inwestowanie w kwalifikacje obywateli i stwarzanie możliwości kształcenia przez całe życie.

- rozwój przedsiębiorczości.

Konieczne jest stworzenie zestawu środków (mechanizmów) ułatwiających podejmowanie działalności gospodarczej i tworzenie miejsc pracy. Nowe miejsca pracy są szczególnie pożądane w sferze usług. Wynika to zarówno z rosnącego popytu na rozmaitego typu usługi, jak i ekonomicznych zalet tworzenia w tej sferze nowych miejsc pracy.

- poprawa zdolności adaptacji przedsiębiorstw i pracowników do warunków zmieniającego się rynku. Oznacza to konieczność stworzenia mechanizmów elastycznego reagowania systemu pracy na wyzwania gospodarcze. Niezbędne jest zbudowanie nowego, bardziej efektywnego modelu regulacji stosunków pracy w taki sposób, by ułatwić dostosowanie przedsiębiorstwa do zmieniających się wymagań rynku, a bezpieczeństwo pracobiorców oprzeć na zwiększeniu dostępności nowotworzonych miejsc pracy.
- wzmocnienie polityki równości szans na rynku pracy.

Oznacza to konieczność zaniechania praktyk dyskryminacyjnych na rynku pracy, zwłaszcza wobec kobiet. W Polsce wszyscy obywatele mają zapewniony dostęp do rynku pracy, faktycznie jednak bezrobocie wśród kobiet jest wyższe niż wśród mężczyzn. Względnie upośledzoną grupą społeczną jest ludność zamieszkała na wsi, toteż ze szczególną troską działania będą kierowane ku tej części społeczeństwa.

5. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Cele programu:

- stworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym włączenie się w życie środowiska lokalnego – integracja ze społeczeństwem,
- organizowanie pomocy w sytuacji długotrwałej choroby w rodzinie,
- poprawa warunków socjalno-bytowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin
- tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, pomoc w zatrudnianiu poprzez pośrednictwo, świadczenie usług doradczych.

6. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Pięć głównych obszarów:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- zmniejszenie zjawiska ubóstwa,
- wspieranie dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą,
- przeciwdziałanie bezrobociu,
- wyższa jakość usług społecznych,

- podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej.

7. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii .

Arbitralnym czynnikiem, w którym wpisany jest cel, stanowiący również z założenia trafną tezę projektującą tautologię w działaniu jest podejmowanie wszelkich działań zmierzających w kierunku pojęcia intensywnych i skutecznych działań profilaktycznych, leczniczych, prewencyjnych i rehabilitacyjnych z jednostkami, grupami wymagającymi pomocy w zakresie uzależnień i przemocy.

Cztery główne obszary działania:

- zapewnienie ciągłości i dalszego rozwoju świadczonych i już istniejących z zakresu profilaktyki, porad indywidualnych i grupowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zmasowana edukacja skierowana do wszystkich struktur środowiska lokalnego, mająca na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz zapobieganiu narkomanii,
- ograniczanie dostępu do alkoholu poprzez dodatkowe obostrzenia określone w uchwale rady gminy w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy Męcinka miejsc sprzedaży napojów alkoholowych i podawania tych napojów.

ROZDZIAŁ 6. MONITORING I ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

Istotnym instrumentem wdrażania niniejszej strategii pozostawać będzie monitoring polegający na systematycznej ocenie realizowanych działań i modyfikacji kierunków działań w przypadkach istotnych zmian społecznych, które będą pojawić się wraz ze zmianami regulacji prawnych lub w przypadku narastania poszczególnych problemów społecznych.

Całościowa ocena wymagać będzie odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem

jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Jakość procesu wdrażania strategii będzie zależna od sytuacji finansowej Gminy, środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, w tym wielkości środków finansowych niezbędnych do realizacji poszczególnych działań.

GŁÓWNYMI OBSZARAMI MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII BĘDĄ:

- *CELE WYTYCZONE W STRATEGII,*

- *PROGRAMY OPERACYJNE.*

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych działaniach oraz celach wytyczonych w strategii. Będzie prowadzony na wielu płaszczyznach, tak aby dostarczał informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów i działań strategicznych oraz umożliwiał kwatyfikację efektów realizowanych przedsięwzięć.

Monitoring strategii będzie się odbywał w dwóch etapach:
1 etap – Roczne sprawozdania z realizacji kierunków i celów działań, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia ich realizacji, ewentualnych efektów.

2 etap – analiza wskaźnikowa, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społecznymi.

Szczegółowe etapy monitoringu:

- zbieranie danych i informacji,
- analiza danych i informacji – uporządkowanie i analiza danych,
- przygotowanie raportów i zestawienie w raporty roczne,
- ocena wyników – ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami,
- identyfikacja odchyleń – ocena rozbieżności,
- analiza przyczyn odchyleń,
- planowanie korekty.

EWALUACJA

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji strategii oraz jej wpływu na aspekty problemów społecznych. Ewaluacja musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji *poszczególnych elementów strategii, przy czym kryteriami oceny zapisów są:*

- *wskaźniki realizacji celów i zadań,*
- *rozwiązywanie problemów.*

Strategia będzie podlegała ewaluacji w trakcie jej obowiązywania 2016 -2020.

W celu ułatwienia prowadzenia monitoringu i ewaluacji na etapie oceny konkretyzacji zadań – matrycę wskaźników, która obejmować będzie m in. taki zakres jak: sposób pomiaru, jego częstotliwość, wartości początkowe, pośrednie i końcowe danego wskaźnika.

Matryca Wskaźników

Cel	wskaźniki	Jednostka pomiaru	źródło danych	Częstotliwość pomiaru	Termin pozyskania danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa
-----	-----------	-------------------	---------------	-----------------------	--------------------------	----------------	------------------

Częstotliwość pomiaru raz w roku.

6.1. INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII I WSKAŹNIKI MONITORINGU

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy Męcinka jest niewystarczający, aby zaspokoić w pełni realizację zadań i potrzeby społeczne, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania budżetu środkami zewnętrznymi.

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wymiernych wielkości, mający na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania strategii, a także jej ocenę i zmianę. Monitoring służy badaniu ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągania.

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty raz w roku dotyczące realizacji zadań, a opracowane przez zespół interdyscyplinarny. Raporty będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Przeglądy aktualizacyjne - na podstawie zebranych materiałów – danych statystycznych i wyników monitoringu strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

6.2. ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji.

Opracowując niniejsze wytyczne kierowano się założeniem, że proces tworzenia oraz wysiłek wdrażania strategii muszą być oparte na tej samej podstawie – partycypacji społecznej. A zatem, w naturalny sposób zaangażowanie oraz nabyte doświadczenie członków zespołu zadaniowego powinny zostać wykorzystane na etapie wdrażania strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Męcinka zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- Wójt Gminy Męcinka – wykonuje uchwały Rady Gminy Męcinka i budżet gminy, odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii,
- Rada Gminy Męcinka – organ stanowiący /uchwała, budżet/, pełni nadzór nad realizacją strategii,
- zespół interdyscyplinarny – ciało doradczo – inicjatywne i opiniujące, stanowiące zarazem forum wymiany doświadczeń i pomysłów na rozwój społeczny gminy.

